

LEADER OOST-GRONINGEN

Alle projecten van 2020

jaaroverzicht projecten LEADER

2020

Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

LEADER
OOST-GRONINGEN

OOST-GRONINGSE DAADKRACHT EN INNOVATIE

Na Corona met nieuwe kansen weer aan de slag

Dit jaar hebben we in ons gebied voor de vierde keer een LEADER periode van 7 jaar afgesloten. Ondanks Corona-restricties heeft Oost-Groningen in 2020 stevig de schouders eronder gezet en ruimschoots geïnvesteerd in de ontwikkeling van het bedrijfsleven en de leefomgeving.

De afgelopen zes jaar hebben LEADER, provincie en gemeenten samen circa 10 miljoen euro geïnvesteerd in het bedrijfsleven en de leefbaarheid van Oost-Groningen. Tweederde hiervan is betaald door de gemeenten en provincie, éénderde door LEADER. Ik kan niet vaak genoeg benadrukken dat juist dát de grote kracht is van onze aanpak. Het weerspiegelt het grote vertrouwen van de provincie en gemeenten in de kracht van onze inwoners en ondernemers.

Hoe een volgende LEADER-periode eruit komt te zien is nog onduidelijk. Naar verwachting start deze nieuwe periode in 2023. Voor de tussenliggende tijd is een tweejarige transitieperiode ingesteld. In deze jaren blijven de voorwaarden van de afgelopen periode van kracht zodat we het goede werk van LEADER kunnen voortzetten. Dat we deze tussenperiode als Europese plattelandsgebieden gezamenlijk tot stand hebben kunnen brengen is een mooi resultaat. Ik ben trots op onze eigen inspanning hierin en op de goede samenwerking van de lidstaten binnen Elard.

Ook ben ik bijzonder tevreden met de resultaten van 2020. Ondanks de moeilijke Corona-situatie hebben onze regionale ondernemers veel activiteiten opgepakt. Oost-Groningen bleek wederom inventief en daadkrachtig! We hebben meer projectaanvragen gekregen dan gemiddeld het geval is. Ondernemers hebben deze periode gebruikt om tijd en geld te investeren in innovatie en bedrijfsplannen. Hierdoor kunnen zij straks goed voorbereid met nieuwe kansen weer aan de slag. Het is stimulerend te merken hoeveel kracht er in de regio aanwezig is.

Bij veel projectaanvragen en een beperkte financiële ruimte, is het maken van afwegingen een uitdagende puzzel. Een woord van waardering voor de vrijwilligers van de Regionale Steungroepen en de LEADER Actie Groep is op zijn plaats. Zij doen belangrijk werk. Wij kijken vol vertrouwen en nieuwsgierigheid uit naar de plannen van ondernemers en burgers voor de komende periode. We gaan door!

Sipke B. Swierstra
Voorzitter van de LEADER-Actiegroep en burgemeester van Veendam

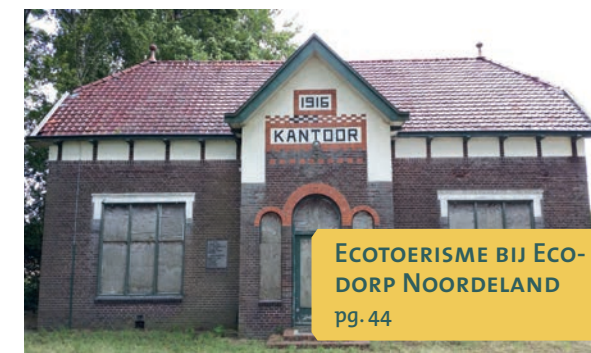
INHOUDSOPGAVE

ALGEMEEN

Bijzondere afsluiter van de vierde LEADERperiode	4
Samenwerking en Elard in Coronatijd	6
Namen van de leden van de stuurgroepen en de LAG	7
Drie hoofdthema's <i>Economische impuls</i> <i>Vergroten van sociale cohesie</i> <i>Uitbreiden van toeristische infrastructuur</i>	8
Colofon	46

INTERVIEWS

Sportterrein Nieuwe Pekela <i>Alex Beumee</i>	10
FirstClass Couriers & Transport <i>René de Vries</i>	14
Speelbos Meeden <i>Marijke Smit</i>	18
Bed & Breakfast De Kastanjehof <i>Carmen Blankespoor</i>	22
Hotel Star Ter Apel <i>Ronald Berendsen</i>	26
De Zuivelmand <i>Janneke Tielemans</i>	30
Watertoren Stadskanaal <i>Simone La Brijn en Sander van Wees</i>	34
Coöperatie De Graanrepubliek <i>Niels Grootenboer</i>	38
Akkerbouwbedrijf Pentenga Smant <i>Ludy en Janneke Smant</i>	42

PROJECTEN

pagina:

Bijzondere kampeerplaatsen voor camping Ter Apel	9
Bedrijfsverplaatsing elektronicawinkel	9
Nieuw registratiesysteem voor Stichting OpStapBus	12
Duurzame verlichting Tennisvereniging Sla Raak	12
Negen zelfstandige appartementen voor mensen met beperking	13
Opknaptbeurt voor historisch hekwerk	13
Opzetten ambachtelijke boerderij-destilleerderij	16
Zaadveredelingsbedrijf bouwt laboratorium	16
Volautomatische productielijn voor kartonnen pallets	17
LED-verlichting tennisbaan Scheemda	17
Markeren historische plek 'Hotel de Witte Zwaan'	20
Duurzame elektrische sloepen voor bootverhuur Blauwestad	20
Versterking en verbreding van Lutherse kerk en begraafplaats	21
Kantoor- en praktijkruimte voor makelaardij en paarden- & honden-osteopathie	21
Verbeteren bedrijfsmogelijkheden theetuin en dagrecreatie	24
Uitbreiden werkplaats tuin- en parkmachines	24
Juwelier Veendam breidt uit	25
Van voetbalkantine naar nieuw dorps huis	28
Toekomstbestendige sportaccommodatie voor meer samenwerking	28
Mini natuurcamping bij de Heemtuin	29
Uitbreiding en aanpassing retraite-landgoed	29
Zonnepanelen voor dorps huis in De Maten	32
Bedrijfsuitbreiding en professionalisering cupcake-, ijs- en pannenkoekenbedrijf	32
Doorontwikkeling diervriendelijk varkensvlees	33
Herstel cultuurhistorische gevel	33
'Maakruimte' koppelt onderwijs en bedrijfsleven	36
Inrichting familiemuseum bij Tenaxx	36
Verplaatsing en uitbreiding landbouwproductenwinkel	37
Forse uitbreiding camperplaats Veendam	37
Verbouw toeristische accommodatie Hof van Sellinger	40
Mogelijkheden voor dagbesteding De Buiten Tuin	40
LED-buitenlampen en zonnepanelen voor SV Mussel	41
Aanpassing toegankelijkheid bioscoop Stadskanaal	41
Ecotoerisme bij Ecodorp Noordeland	44
Nieuw leven voor verwaarloosd grenskantoor	44
Uitbreiding toerisme-aanbod met extra yurts	45
LED-verlichting voor tennisclub Musselkanaal	45

BIJZONDERE AFSLUITER VAN DE VIERDE LEADERPERIODE

CORONA ZORGT VOOR EXTRA INVESTERINGEN IN HET GEBIED

Het afgelopen jaar was het laatste van de vierde LEADER-periode in Oost-Groningen. Deze vierde periode liep van 2015 tot en met 2020 en heeft over 6 jaar verspreid, vanuit Europa circa 3,5 miljoen extra investeringen in het gebied gebracht.

LEADER

Het Europese subsidieprogramma LEADER is ingesteld om de leefbaarheid en economie in een aantal Europese regio's te verbeteren. Het is bedoeld voor regio's waar de economie en sociale voorzieningen een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Per vastgestelde periode van enkele jaren is een maximaal subsidiebedrag vastgesteld. In Nederland is Oost-Groningen één van de regio's die hiervoor in aanmerking komen. Inwoners, bedrijven, gemeenten, instellingen en verenigingen kunnen projectvoorstellen indienen met daarbij een subsidieverzoek.

Goede bedrijfsplannen

De regio Oost-Groningen bestrijkt het gebied van de gemeenten Oldambt, Menterwolde, Veendam, Pekela, Westerwolde en Stadskanaal. In 2020 is aan 43 projecten subsidie toegekend. De beperkingen rondom Corona bleken hierbij geen belemmering. In tegendeel: ondernemers hebben de rustige periode gebruikt om tijd en geld te investeren in goede bedrijfsplannen.

Grotere investering

Het doel van de LEADER-subsidie is dat er meer in het gebied wordt geïnvesteerd dan alleen het subsidiebedrag. Daarom is één van de eisen voor financiering dat de LEADER-bijdrage maximaal 40 % van de gehele projectkosten dekt. Dat ook andere financiers of eigen middelen moeten worden ingezet, zorgt voor een bredere, meer zekere basis. Het geeft de garantie dat er uiteindelijk fors meer in het gebied wordt geïnvesteerd dan enkel de LEADER-bijdrage. Oost-Groningen voert deze doelstelling iets verder door dan de meeste LEADER

gebieden. Bijzonder aan Oost-Groningen is dat de betrokken gemeenten én de provincie Groningen elk het bedrag van LEADER verdubbelen.

Gemeenten en provincie doen mee

Over de gehele periode van 2014 tot en met 2020 is voor Oost-Groningen vanuit LEADER 3,5 miljoen euro beschikbaar. Zoals gezegd doen zowel de provincie als de gezamenlijke gemeenten uit Oost-Groningen, hier elk 3,5 miljoen euro bij. Met de extra bijdragen van de gemeenten en provincie komt de regio hierdoor op een bedrag van 10,5 miljoen over de genoemde 6 jaar. Drie keer zoveel dus.

Drie thema's

Om in aanmerking te komen voor een LEADER-subsidie moet een project effect hebben op één of meer van de vooraf vastgestelde thema's. Voor de huidige LEADER-periode zijn dat economische impuls, sociale cohesie en toerisme. Deze thema's zijn de speerpunten. Ook samenwerking en spin off naar de omgeving zijn belangrijk. Werkt een bedrijf samen? Gebruikt meer dan één sportclub de sportvoorzieningen? Heeft de omliggende horeca iets aan een toeristische uitbreiding? De in 2020 goedgekeurde projecten kregen ongeveer 1,6 miljoen euro LEADER-subsidie (inclusief bijdragen van gemeenten en provincie) en investeerden in totaal ruim 6,5 miljoen euro in de economie en de leefbaarheid van Oost-Groningen. De totale investering is dus vier keer zoveel als de subsidie bedraagt. Onderstaande tabel geeft de precieze bedragen.

Europese bijdrage	provinciale bijdrage	gemeentelijke bijdrage	derden-aandeel*	totaal subsidie	totale investering
€ 411.003,00	€ 610.652,16	€ 610.652,08	€ 1.632.307,24	€ 4.987.476,47	€ 6.583.340,11

*Het derden-aandeel is het aandeel in de financiering van de projecten door andere financiers dan LEADER. Bijvoorbeeld de eigen bijdragen van bedrijven, instellingen of verenigingen en subsidies van andere verstrekkers.

Tabel 1: Verdeling van LEADER-bijdragen en het aandeel van derden in 2020

Laagdrempelig aanvragen

Laagdrempeligheid en initiatieven vanuit de samenleving vormen de kracht van LEADER. Alle inwoners, ondernemers en organisaties kunnen een aanvraag indienen voor een project. En, wie wil kan het project voorbespreken of hulp krijgen bij de subsidieaanvraag. Speciaal hiervoor is het plattelandshuis Oost-Groningen in Winschoten opgericht als aanspreekpunt midden in het LEADER-gebied.

Projectteam

De medewerkers van het plattelandshuis zijn verenigd in een projectgroep die de aanvragen coördineert. Zij kunnen goed en gericht adviseren over de beste insteek van een project. In 2020 waren dit: René Perton, Jarne Heuff, Johann Schulte, Suzanne Lammersen en ondersteuning door Daisy Jansen. Steeds meer mensen maken gebruik van de mogelijkheid voor advies en bespreken hun projectaanvraag eerst met de projectgroep. Aanvraagformulieren en contact-informatie zijn te vinden op www.leaderoostgroningen.nl.

Steungroep en LAG

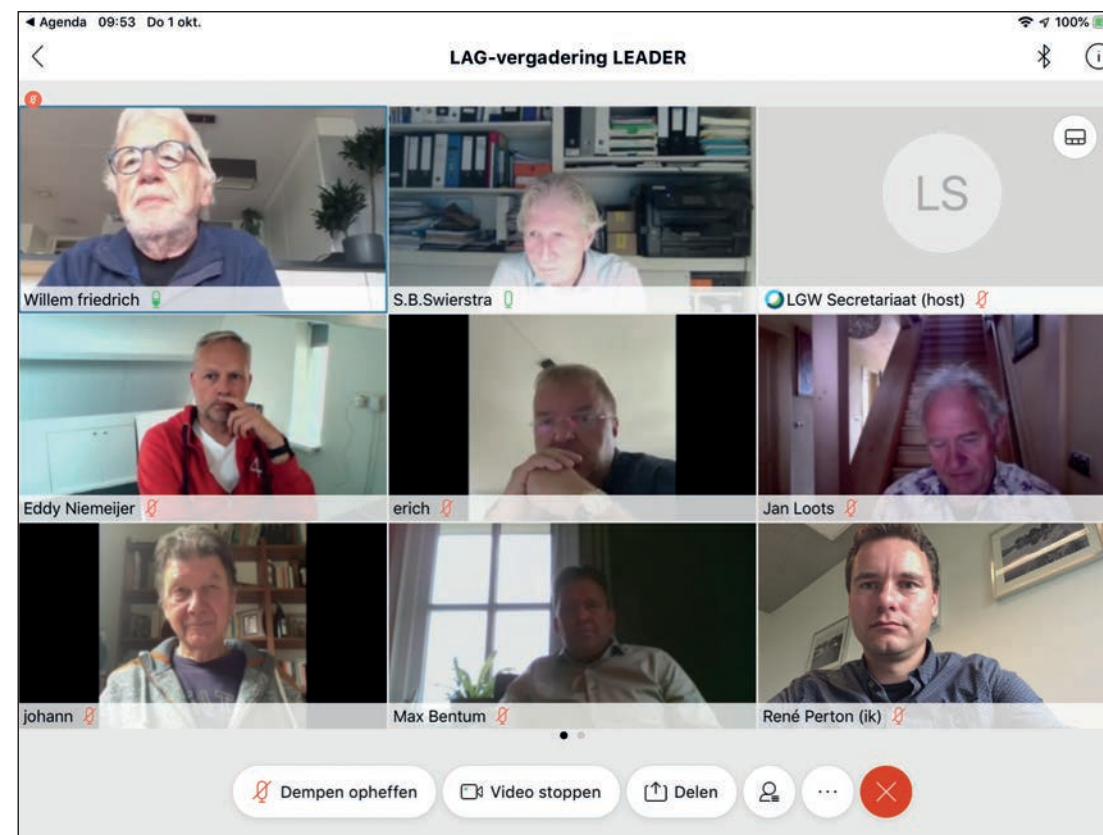
Er zijn twee aanvraagsporen voor LEADER-subsidie. Aanvragen voor een bijdrage onder de € 25.000,- gaan via het nationale spoor, aanvragen vanaf € 25.000,- tot maximaal € 100.000,- gaan via het Europese spoor. Elke aanvraag begint echter bij één van de drie regionale steungroepen. Zij bekijken het plan eerst.

Binnen Oost-Groningen zijn daarvoor drie steungroepen opgericht, ingedeeld per regio: Oldambt, Westerwolde en Veenkoloniën. De steungroepen worden gevormd door

mensen die wonen en/of werken in de regio en medewerkers van de betrokken gemeenten en de provincie. Als een project in de steungroep is goedgekeurd, gaat het door naar de LEADER-ActieGroep, de LAG. Deze geeft een zwaarwegend advies aan Gedeputeerde Staten die uiteindelijk het definitieve besluit nemen over het toekennen van de subsidie. De LAG beslist over de projecten uit het hele gebied van Oost-Groningen en wordt gevormd door leden van de afzonderlijke steungroepen.

De medewerkers van het plattelandshuis in Winschoten in 2020. Van links naar rechts: Jarne Heuff, Johann Schulte, Suzanne Lammersen, Daisy Jansen en René Perton.

Digitaal vergaderen

Het is alle steungroepen goed gelukt om de vergaderingen digitaal voort te zetten.

SAMENWERKING EN ELARD IN CORONATIJD

Een normaal LEADERjaar kenmerkt zich door veelvuldig contact met andere LEADERregio's. Oost-Groningen had in dat kader voor 2020 interessante wederzijdse bezoeken en vergaderingen op het programma staan. Een deel hiervan heeft online zijn weg gevonden. Dat was met name het bestuurlijke deel rondom Elard dat in Zweden zou plaatsvinden. De geplande uitwisselingsbezoeken aan delegaties van Oostenrijkse regio's die vorig jaar hier waren gingen uiteraard niet door. Dit komt in betere jaren ongetwijfeld weer goed.

Elard

De European LEADER Association for Rural Development (ELARD) is een samenwerkingsorganisatie van de verschillende EU-landen met één of meer LEADER-gebieden binnen hun landsgrenzen. Elk jaar komen vertegenwoordigers van deze landen bijeen om gezamenlijke zaken te bespreken. De voorzitter vertaalt de gezamenlijke wensen en bevindingen vervolgens aan de Europese Commissie. Oost-Groningen vertegenwoordigt hierbij alle Nederlandse LEADERgebieden. 26 Europese landen zijn in Elard verenigd. Alleen België, Luxemburg en Frankrijk doen momenteel niet mee.

In 2020 was Zweden, in de persoon van Marion Eckhardt, voorzitter van Elard en de jaarlijkse Elard-conferentie was dan ook in Zweden gepland. Vanwege de Coronarestricties heeft de conferentie echter online plaatsgevonden. Het spreekt voor zich dat dit de normale voordelen van de conferentie sterk heeft beperkt. De onderlinge ontmoetingen zijn dit jaar bijvoorbeeld sterk gemist en het contact met een groot aantal landelijke vertegenwoordigers via een beeldscherm is bijzonder intensief.

LEADER-Nederland en Europa

2020 was het laatste jaar van het huidige LEADER-programma. Het LEADER-programma is onderdeel van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3), dat óók in 2020 jaar

afloopt. Grote drukte in Brussel door perikelen rondom de Brexit en vertraging bij de laatste vorming van de Europese Commissie maken dat besluitvorming vooruit is geschoven en het nieuwe programma waarschijnlijk pas in 2023 van start gaat. Een nieuw LEADER-programma is daarom nog niet gepland en om te voorkomen dat de constante aanwezigheid van LEADER en de bijbehorende regionale ontwikkeling in de vergetelheid raken, is gekozen voor een transitieperiode. Secretaris van onze LAG, René Pertont, was als voorzitter van de landelijke LEADERwerkgroep aangewezen om deel te nemen aan de werkgroep die zich bezig houdt met het inrichten van het nieuwe transitieprogramma (POP3+) voor de periode 2021/2022. Daarnaast is Jarne Heuff actief betrokken bij de werkgroep Platteland & Voedsel die zich bezig houdt met o.a. de toekomstige aanpak van LEADER gebieden in Nederland als onderdeel van het Nationaal Strategisch Programma (NSP) in het kader van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) die vanaf 2023 geïmplementeerd gaat worden.

LEADER-transitieprogramma, Pop3+

In de transitieperiode 2021/2022 gaan 13 van de 20 bestaande LEADERgebieden gebruikmaken van de nieuwe beschikbare Europese middelen. Voor het LEADERgebied Oost-Groningen betekent dit dat er de komende 2 jaar ruim € 2.000.000 aan subsidiegelden (EU/provincie/gemeente) beschikbaar is.

NAMEN VAN LEDEN VAN DE STEUN-GROEPEN EN DE LAG

Steungroep Oldambt

Erich Wünker wethouder gemeente Oldambt, bestuurlijke vertegenwoordiging, voorzitter

René Pertont secretaris

Miranda Post-Kloosterhuis maatschappelijke vertegenwoordiging - economie (ondernemer)

Roel Loeters maatschappelijke vertegenwoordiging - landbouw

Willem Friedrich maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid (cultuur)

Cees Stolk maatschappelijke vertegenwoordiging - ruimtelijke kwaliteit (cultuurhistorie)

Jan Bremmer maatschappelijke vertegenwoordiging - toerisme

Henriëtte Beukema maatschappelijke vertegenwoordiging - toerisme

Steungroep Veenkoloniën

Sipke Swierstra burgemeester gemeente Veendam, voorzitter

Jaap Borg wethouder gemeente Midden-Groningen, bestuurlijke vertegenwoordiging

Hennie Hemmes wethouder gemeente Pekela, bestuurlijke vertegenwoordiging

René Pertont secretaris

Max Bentum maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid en economie

Aize Tolsma maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit (dorpsbelangen)

Els de Vries maatschappelijke vertegenwoordiging - toerisme

Annet Weijer maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid

Hendrik Hachmer maatschappelijke vertegenwoordiging - cultuur, toerisme

Rowin Penning maatschappelijke vertegenwoordiging - cultuur, toerisme

Steungroep Westerwolde

Bart Huizing wethouder gemeente Westerwolde, voorzitter

Goziëna Brongers wethouder gemeente Stadskanaal, bestuurlijke vertegenwoordiging

René Pertont, secretaris

Jan Loots maatschappelijke vertegenwoordiging - natuur en milieu (ondernemer)

Eddy Niemeijer maatschappelijke vertegenwoordiging - economie en arbeidsmarkt

Rick Mulder maatschappelijke vertegenwoordiging - economie (ondernemer)

Harm Frits Korvemaker maatschappelijke

vertegenwoordiging - leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit

Janty Heeres maatschappelijke vertegenwoordiging - landbouw en economie (ondernemer)

Margriet Nieuwenhuis maatschappelijke vertegenwoordiging - toerisme (ondernemer)

Leader ActieGroep (LAG)

Sipke Swierstra burgemeester gemeente Veendam, voorzitter

Erich Wünker wethouder gemeente Oldambt, bestuurlijke vertegenwoordiging

Bart Huizing wethouder gemeente Westerwolde, bestuurlijke vertegenwoordiging

René Pertont secretaris

Miranda Post-Kloosterhuis maatschappelijke vertegenwoordiging Oldambt - economie (ondernemer)

Max Bentum maatschappelijke vertegenwoordiging Veenkoloniën - leefbaarheid en economie (woningstichting, dorpsbelangen, ondernemer)

Jan Loots maatschappelijke vertegenwoordiging Westerwolde - ruimtelijke kwaliteit en economie (ondernemer, natuur en milieu)

Eddy Niemeijer maatschappelijke vertegenwoordiging Westerwolde - economie en arbeidsmarkt

Aize Tolsma maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit (dorpsbelangen)

Willem Friedrich maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid (cultuur)

DRIE HOOFDTHEMA'S

Er zijn drie hoofdthema's geformuleerd voor deze LEADER-periode. De meeste projecten vallen onder meerdere thema's. De drie thema's lichten we hieronder kort toe.

Economische impuls

Krimp is al geruime tijd een issue in Oost-Groningen. Werkgelegenheid is een belangrijke voorwaarde om mensen voor de regio te behouden. Deze werkgelegenheid trekt immers mensen die vervolgens ook een inkomen te besteden hebben. Zij zorgen voor een uitgavenpatroon waarop goede voorzieningen kunnen draaien en dit jaagt op zijn beurt meer economische activiteiten aan. LEADER Oost-Groningen zet deze periode daarom meer dan voorgaande perioden in op de versterking van de economische activiteiten. Hiervoor noemt zij drie speerpunten:

- 1 Versterken en verder doorontwikkelen van bestaand ondernemerschap. Denk hierbij aan groei en innovatie.
- 2 Versterking en toename van duurzame landbouw en industrie. Vooral wat betreft vernieuwingen door jonge agrariërs, kennisontwikkeling, vernieuwende toepassingen en snel internet ziet LEADER meerwaarde.
- 3 Verbeteren en verduurzamen van kernwinkelgebieden en dorpskernen. Een aantrekkelijker woon- en winkelomgeving zorgt voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat voor ondernemers. Denk bijvoorbeeld aan manieren om leegstand en verloedering om te buigen naar een betere bestemming.

THEMA 1

Vergroten van sociale cohesie

Sociale cohesie blijft een speerpunt voor LEADER. Juist de gezamenlijkheid, het gevoel van verbondenheid en betrokkenheid bij elkaar maken dat een gemeenschap leeft en kracht heeft. Het maakt dat mensen contact met elkaar blijven houden en voorkomt eenzaamheid. LEADER Oost-Groningen zet in op verschillende punten om de sociale cohesie te vergoten:

- 1 Het stimuleren van wijk- en dorps-initiatieven die zich richten op zelfredzaamheid, verbinding en noaberschap. Ook coöperaties en vernieuwend ondernemerschap dat de omgeving bij het product betreft, horen hier bij.
- 2 Het verduurzamen van publieksvoorzieningen zoals dorpshuizen, scholen en sportvoorzieningen. Dit drukt doorgaans de vaste lasten voor de ex-ploitation en kan het verschil maken tussen blijven of sluiten.
- 3 Extra aandacht voor de vraag en het aanbod op het gebied van zorg en welzijn door samenwerking tussen voorzieningen, organisaties en bewoners.
- 4 Het verbeteren van de bereikbaarheid van voorzieningen en dorpskernen. Denk hierbij aan vervoer, mobiliteit en ook digitale mogelijkheden.
- 5 Versterking van de ruimtelijke kwaliteit door de dorpskernen aantrekkelijker te maken, te herstellen, verloedering tegen te gaan en cultuurhistorie en landschapelijke kwaliteiten levend te houden.

THEMA 2

Uitbreiden van toeristische infrastructuur

Een goede toeristische infrastructuur biedt tegelijkertijd ook voor-zieningen voor de eigen bewoners, het maakt de leefomgeving aantrekkelijker en zorgt voor meer toerisme met bijbehorende uit-gaven in de regio en uiteraard ook werkgelegenheid. Om hierop in te spelen stimuleert LEADER Oost-Groningen een tweetal richtingen:

- 1 Een versterking van het toeristisch-recreatieve aanbod en de kwaliteit hiervan. Hierbij noemt LEADER nadrukkelijk de samenwerking tussen Oost-Groningen en de Duitse en Drentse grensstreek.
- 2 De promotie van het gebied. Denk hierbij aan initiatieven die het gehele gebied promoten als toeristisch verblijfsgebied en initiatieven die samenwerking tussen organisaties promoten rondom natuur, landschap, toerisme en cultuur(historie).

THEMA 3

Projecten

Camping Moekesgat in Ter Apel breidt uit met een ruim aantal bijzondere overnachtingsmogelijkheden voor groepen. Het bedrijf bouwt zes ruime tipitenten, twee basic-ingerichte kampeervloten op de waterplas van de camping en twee luxe waterlodges die deels in en deels naast de waterplas staan. Totaal bieden deze bijzondere slaapplekken plaats aan 36 personen. De aanvullingen passen bij de plannen om meer in te zetten op dagrecreatie en de wens van toeristen om meer met groepen te kamperen. Het project geeft naar verwachting een goede impuls voor het toerisme in Oost-Groningen. Camping Moekesgat is na een periode van verval sinds zes jaar weer voortvarend in gebruik. LEADER stimuleert dit graag en draagt bij aan de aanleg van noodzakelijke infrastructuur als paden, steigers en leidingen en de aanschaf en plaatsing van de accommodaties.

www.moekesgat.nl

Locatie: Ter Apel

Totale kosten: € 263.638,-
LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-
LEADER EU: € 50.000,-

BIJZONDERE KAMPEER-PLAATSEN VOOR CAMPING TER APEL

THEMA'S:
Economie en toerisme

In Oude Pekela is zowel in het winkelcentrum als in de omliggende en verder gelegen straten sprake van enige leegloop. De gemeente wil daarom de meeste winkels graag centreren in het winkelcentrum en stimuleert verplaatsing van bedrijven. Hiervoor zijn vijf nieuwbouwpanden beschikbaar aan een aantrekkelijk plein. Electroworld Poortman verhuist ook graag naar het centrum en LEADER draagt bij aan de investeringskosten voor de inrichting van het nieuwe pand. Door de verhuizing zal Poortman zich verder kunnen ontwikkelen en komt het bedrijf meer in het zicht dan op de huidige locatie.

www.electroworld.nl/store/electro-world-poortman-de-helling

Locatie: Oude Pekela

Totale kosten: € 104.965,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

BEDRIJFSVERPLAATSING ELEKTRONICAWINKEL

THEMA:
Economie

SPORTTERREIN NIEUWE PEKELA

✱ INTERVIEW

Nieuwe Pekela

EÉN SPORTPARK, TWEЕ VOETBAL- CLUBS, 18 NIEUWE LED-ARMATUREN

INTERVIEW MET ALEX BEUMEE

PJC-bestuurslid

HET SPORTTERREIN IN NIEUWE PEKELA IS DE THUISBASIS VAN TWEЕ VOETBALCLUBS: PJC EN DAMACOTA. ELK MET EEN EIGEN KANTINE MAAR MET ÉÉN GEZAMENLIJK OMKLEEDGEBOUW EN GEDEELDE VELDEN. ZO'N 60 JEUGDLEDEN TRAINEN GEZAMENLIJK, DE SENIOREN (ELK CIRCA 60) BIJ DE EIGEN CLUB. MET BEHULP VAN LEADER-SUBSIDIE ZIJN DE 24 CONVENTIONELE LAMPEN DIE OM 2 SPEELVELDEN EN 1 TRAININGSVELD STONDEN, VERVANGEN DOOR 16 ARMATUREN MET LEDVERLICHTING, TEVENs ZIJN ER OP HET JEUGDVELD TWEЕ NIEUWE MASTEN GEPLAATST MET IEDER EEN LED ARMATUUR. DE BEIDE CLUBS KUNNEN HIERMEE ALLE VELDEN VERLICHTEN EN TOCH BIJNA DE HELFT MINDER ENERGIE GEBRUIKEN DAN MET DE OUDE VERLICHTING OP MINDER VELDEN HET GEVAL WAS.

Toekomst veiligstellen

Van elke club is één bestuurslid betrokken bij de verbetering van de verlichting. Alex Beumee, bestuurslid van PJC: "Dat we de LEADER-subsidie kregen geeft ons lucht en de mogelijkheid om tegenvallers op te kunnen vangen. Zeker na Corona is het fijn dat we de aanpassing van de verlichting niet volledig zelf hebben moeten bekostigen." De aanvraag zelf vond hij redelijk soepel gaan, ondanks dat het een redelijke puzzel was om de financiën goed weer te geven." Bestuurslid Marcel Luth van Damacota noemt de investering een manier om de toekomst van beide clubs veilig te stellen: "Ten eerste drukt deze investering de exploitatiekosten op de lange termijn. Hierdoor kunnen we voetballen goedkoop houden. Maar het doet meer. Doordat de voorzieningen goed zijn is het prettig spelen. Dat trekt mensen aan en geeft het gevoel dat jouw omgeving ertoe doet."

**‘ZONDER LEADER WAS
DIT WEL EEN HEEL GROTE
HAP UIT ONZE BUDGETTEN
GEWEEST.’**

Alex Beumee

Ochtendje samen aan de slag

De installatie van de masten is uitgevoerd door de leverancier maar het grondwerk dat nodig was voor het jeugdveld hebben de clubs in eigen beheer uitgevoerd. Alex Beumee: "Met een man of 8 hebben we hier een zaterdag aan gespendeerd. Eén van ons sponsoorde een kraantje voor de sleuven, een aantal legde de tegels en twee van ons verzorgden de elektrische bekabeling naar de plekken waar de masten voor de jeugd moesten komen." Marcel Luth vult dit aan: "Het is toch mooi wat je op een zaterdagochtend samen voor elkaar kunt krijgen."

DUURZAMER SPORTPARK IN PEKELA

Het sportpark in Nieuwe Pekela wordt gebruikt door twee voetbalclubs. Door gezamenlijk te investeren in energiebesparende maatregelen snijden de voetbalverenigingen in de kostenkant van hun begroting. De clubs hebben gekozen voor energiezuinige verlichting. Deze verlichting verbruikt 40 % minder energie en heeft ook minder onderhoud nodig dan de huidige, verouderde gaslampen waarvoor

bijna geen onderdelen meer verkrijgbaar zijn. De nieuwe verlichting wordt in de bestaande masten geplaatst door een professionele partij. Men verwacht minder lichtvervuiling buiten de randen van het veld en beter licht dan voorheen het geval was.

www.vvpjc.nl

www.damacota.nl

Locatie:
Nieuwe Pekela

Totale kosten: € 47.432,00
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

THEMA:
Sociale cohesie

NIEUW REGISTRATIESYSTEEM VOOR STICHTING OP STAPBUS

Ouderen in de vijf Oost-Groninger gemeenten kunnen al 14 jaar voor hun vervoer gebruik maken van de Op StapBus. De stichting 'Op StapBus' uit Winschoten maakt met 5 busjes ritten naar musea, winkelcentra, markten etc. Ouderen kunnen op vaste plekken opstappen. Voor veel gebruikers is deze bus de sleutel tot sociaal contact. Het registratiesysteem voor deelnemende gebruikers is, net als de stichting, 14 jaar oud en de mogelijkheden zijn beperkt. Online is nog niets mogelijk. Vrij veel deelnemende ouderen werken onderhand echter met een smartphone, tablet of computer waarmee zij prima uit de voeten kunnen. De stichting implementeert daarom een nieuw systeem waarbij de gebruikers zich per uitje kunnen aanmelden via een website waarop het hele uitjes-aanbod staat vermeld. Achter deze website huist een geavanceerde registratie-app

die deels speciaal voor de stichting is gebouwd. De ca. 35.000 ouderen uit de regio kunnen dit systeem straks via internet gebruiken.

www.opstapbus.nl

Locatie: Heel Oost-Groningen

Totale kosten: € 23.520,-
LEADER gemeenten: € 4.704,-
LEADER provincie: € 4.704,-

THEMA:
Sociale cohesie

DUURZAME VERLICHTING TENNISVERENIGING SLA RAAK

Tennisvereniging Sla Raak in Winschoten vervangt twee buiten-tennisbanen door twee nieuwe padelbanen en vervangt haar verlichting (8 lichtmasten) door LED-verlichting. Daarnaast investeert de club in zonnepanelen waardoor der energiekosten voor de club aanzienlijk verlagen. Sla Raak wordt door de aanpassingen energie-neutraal en de nieuwe padelbanen brengen naar verwachting een groei van het ledenaantal met zich mee. LEADER draagt bij aan de LED-verlichting en de zonnecellen.

www.slaraak.com

Locatie: Winschoten

Totale kosten: € 140.000,-
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

THEMA:
Sociale cohesie

Aan de Zandtangerweg 31 in Mussel wordt een woonhuis met grote schuur verbouwd tot 9 appartementen waar mensen met een beperking, zelfstandig kunnen wonen. Zes zijn er geschikt voor alleenstaanden, drie zijn speciaal ingericht voor dubbele bewoning. Hier kunnen samenwonenden of echtparen met een beperking terecht. De ondernemers Ada Keuter en Wendy Schuten bieden hiermee een stabiele woonvorm voor mensen met een verstandelijke beperking, FAS, hechtingsproblematiek en hieraan gerelateerde problematiek. Een deel van de plannen wordt gerealiseerd in de voormalige loods en een deel in het woonhuis naast deze loods. Voor de gemeenschappelijke woonruimtes met een keuken en woonkamer wordt het woonhuis uitgebouwd en ook de tuin zal voor de bewoners beschikbaar zijn. Vanwege de benodigde zorg van de bewoners ontstaat hier naar verwachting 9 à 10 FTE aan werkgelegenheid.

www.weverstay.nl

Locatie: Mussel

Totale kosten: € 689.954,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

NEGEN ZELFSTANDIGE APPARTEMENTEN VOOR MENSEN MET BEPERKING

THEMA'S:
Economie en sociale cohesie

In Bellingwolde staat het 'hek van Mr. Addens'. Dit hekwerk is een overblijfsel van een huis met bijbehorende grote tuin waaraan een bijzonder verhaal is gekoppeld. Op de plek van het huidige Museum Olde Wolden (MOW) stond vroeger het huis van Mr. Hindrik Nannens Addens. Hij woonde hier met zijn zus. Na hun beider overlijden lieten broer en zus een behoorlijk vermogen na aan de toenmalige gemeente. Het woonhuis zelf werd in 1929 nagelaten aan de burgemeester onder voorwaarde dat het voor een periode van 30 jaar onveranderd zou blijven. In de tweede wereldoorlog is het huis echter gebombardeerd. Er was weinig meer van over dan een parkachtige tuin en een deel van het achterhuis. De tuin werd openbaar bos en het originele hekwerk werd begin jaren '70 opnieuw ontdekt en teruggeplaatst. Sindsdien is het amper onderhouden. Stichting '5 mei 1973' uit Bellingwolde wil het hek laten restaureren door een deskundig vakman en de entree van het bos aantrekkelijker maken door het leggen van een oude klinkerbestrating tot net achter het hek. Nieuwe aanplant van aantrekkelijke park-struiken moet het hek weer de blikvanger maken die het ooit was. LEADER draagt bij aan deze opknopbeurt.

www.facebook.com/Stichting-Vijfmei

Locatie: Bellingwolde

Totale kosten: € 6.600,-
LEADER gemeenten: € 1.250,-
LEADER provincie: € 1.250,-

OPKNAPBEURT VOOR HISTORISCH HEKWERK

THEMA:
Sociale cohesie

GROENGAS EN GROENE STROOM ‘TANKEN’ IN WINSCHOTEN

INTERVIEW MET RENÉ DE VRIES

Directeur FirstClass Couriers & Transport

BIJ FIRSTCLASS COURIERS RIJDT HET HELE WAGENPARK OP GROENGAS EN HIERVOOR HAD HET BEDRIJF AL JAREN EEN INPANDIG EIGEN VULSTATION VOOR BEDRIJFSGEBRUIK. DIT WERKTE ALLEMAAL PRIMA TOT HET WAGENPARK DUSDANIG GROOT WERD DAT DE CAPACITEIT VAN HET EIGEN TANKSTATION NIET MEER PASTE BIJ DE BEHOEFTE. VANWEGE HET BENODIGDE FORMAAT KON HET NIEUWE VULSTATION ALLEEN BUITEN WORDEN GEPLAATST. RENÉ DE VRIES: “EN ALS DAT DAN TOCH AL BUITEN STAAT, WAAROM DAN NIET VERDER KIJKEN? WINSCHOTEN LAG MIDDEN IN EEN GROTE GRIJZE VLEK VAN HET LANDELIJK NETWERK VAN TANKSTATIONS VOOR GROENGAS EN GROENE STROOM. HET KON NIET ANDERS OF ER WAS HIER BEHOEFTE AAN.”

Goed en professioneel

Na enige oriëntatie was duidelijk dat er een dubbelzijdige afleverzuil moest komen én een snellaadstation op zonne-energie voor elektrische auto's: door prijzige componenten van beiden een forse aanschaf. René de Vries: “Wie moet wachten rijdt door, dankzij de bijdrage van LEADER hebben we de tankcapaciteit in één keer goed en professioneel kunnen organiseren. Meerdere keren per dag staan er twee mensen tegelijk te tanken. De zonnecellen voor het laadstation staan gepland voor 2021.” Voor René de Vries het subsidietraject in ging, heeft hij geïnformeerd wat er mogelijk was: “De medewerkers van LEADER staan open voor overleg en lichten toe. Dat werkt prettig.”

Onderdeel van landelijk netwerk

De Vries sloot een leveringscontract met het bedrijf OrangeGas dat een netwerk bedient van 80 tankstations in Nederland. “Ik zie het externe gebruik sinds de nieuwe tank in functie is, wekelijks omhoog schieten. Op dit moment is de helft van ons verbruik het tanken door derden en ook de gemeente Oldambt is nu gestart met het aanpassen

‘WE ZIEN HET EXTERN GEBRUIK MET DE WEEK GROEIEN.’

René de Vries

van haar autopark naar elektrische auto's en wagens op groengas.” Het gas van de tank komt uit de gewone gasleiding. OrangeGas koopt het groengas in uit onder meer biovergisters en biogascentrales. Dit gas levert het bedrijf via bij de normale gasleiding.

INVESTERING IN EEN GROEN TANKSTATION

Koeriers- en transportbedrijf FirstClass Couriers & Transport bouwt een openbaar tankstation voor CNC groengas en groene stroom uit snelladers. De stroom wordt opgewekt door eigen zonnepanelen. Zowel wagens van derden als wagens uit het eigen wagenpark kunnen hier gas en energie tanken. Het bedrijf rijdt zelf uitsluitend op groengas en heeft duurzaamheid zeer hoog in het vaandel staan. De ervaringen die de ondernemer de afgelopen jaren heeft opgedaan met groengas wil hij graag op commercieel vlak uitrollen en voor meer particulieren en bedrijven in de regio beschikbaar maken. De aanvraag omvat het bouwrijp maken van de grond, het aanleggen van hogedrukleidingen, elektriciteitskabels, aansluitingen voor grootverbruikers, de volledige bouw van het tankstation én de aanschaf en installatie van de CNG compressor.

www.firstclasscouriers.nl

Locatie: Winschoten

Totale kosten: € 386.582,-
LEADER EU: € 50.000,-
LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-

OPZETTEN AMBACHTELIJKE BOERDERIJ-DISTILLEERDERIJ

Akkerbouwbedrijf Nieboer in Ommelanderswijk ziet bedrijfskansen voor een distilleerderij waarin grondstoffen van eigen land worden verwerkt. Eigenaar Nieboer is tegenwoordig gecertificeerd distillateur en zet onder de naam 'Wieke distillers' in op rum van suikerbieten, wodka uit aardappelen en whisky, gin en jenever van eigen gerst. LEADER draagt hiervoor bij aan de aanschaf van twee automatische destilleerketels. Nieboer richt zijn bedrijf en bedrijfsplan in voor de productie van hoogkwalitatieve dranken. Hij heeft al contacten met verkooppunten en werkt aan een website met online verkoop.

Locatie: Ommelanderswijk

Totale kosten: € 83.750,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
Economie

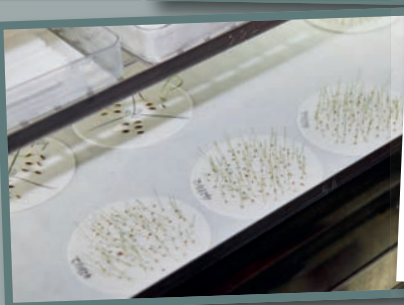
ZAADVEREDELINGSBEDRIJF BOUWT LABORATORIUM

VANDINTER SEMO kweekt, verhandelt en veredelt zaaizaad voor verschillende soorten grassen en akkerbouwgewassen. Eén van de specialiteiten is het veredelen van zaaizaad voor glutenvrije haver. Het bedrijf is één van de grootste Nederlandse bedrijven in productie en verwerking van zaaizaad. Zij doet dit voor een groot aantal opdrachtgevers in heel Europa. Om beter te kunnen blijven voldoen aan de wensen uit de markt ten aanzien van snelheid, protocollen en hoeveelheid, investeert VANDINTER in een laboratorium en ruimere werkplaatsen. Deze verbouwing zorgt ook voor betere werkomstandigheden, ruimte voor meer werknemers en verbeterde bedrijfsmogelijkheden.

www.vandintersemo.nl

Locatie: Scheemda

Totale kosten: € 104.069,40
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
Economie

Drukkerij de Bruin in Zuidbroek werkt al enige jaren aan de ontwikkeling en opzet van een nieuwe productielijn voor kartonnen pallets. De afgelopen jaren is het product ontwikkeld en is de minimaal hiervoor benodigde apparatuur aangeschaft. Dit proces vergde nog de nodige handmatige handelingen waardoor de productiecapaciteit beperkt bleef. De vraag naar de milieuvriendelijke kartonnen pallets is echter groot, en om de benodigde aantallen te kunnen produceren moet het bedrijf verder automatiseren. LEADER draagt bij aan de aanschaf van de nieuwe montage- en assemblagelijne die daarvoor nodig is. De Bruin verwacht een groei in werkgelegenheid van 10 FTE door deze productielijn.

www.grafischbedrijfdebruin.nl

Locatie: Zuidbroek

Totale kosten: € 104.965,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
Economie

LED-VERLICHTING TENNISBAAN SCHEEMDA

Tennisvereniging TC ready breidt het aantal verlichtingsmasten uit van 4 naar 6 en past de verlichting aan naar LED. Hiermee worden de energiekosten lager en zijn er meer buitenbanen voorzien van goed licht. De oude armaturen waren aan vervanging toe en gaven teveel lichtverstrooiing naar naastgelegen tuinen. De nieuwe verlichtingsplannen zijn gemaakt in overleg met omwonenden en geven -hoewel het meer masten betreft- minder lichtoverlast. LEADER draagt bij aan deze aanpassing.

www.tcready.nl

Locatie: Scheemda

Totale kosten: € 37.739,90
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

THEMA:
Sociale cohesie

SPEELBOS MEEDEN

✱ INTERVIEW

Meeden

INTERVIEW MET MARIJKE SMIT

Mede-organisator

HET SPEELBOS KOMT VOORT UIT EEN SPONTANE ACTIE VAN ENKELE OMWONENDEN VAN HET SPEELBOS. TOEN EEN VERWAARLOOSD VELDJE MET OMLIGGENDE BOSJES EN EEN OUD, VERVALLEN SPEELTUINTJE. "NIEMAND KWAM DAAR SPELEN EN HET ZAG ER NIET AANTREKKELIJK UIT. EEN SPONTAAN IDEE VOOR EEN GRONDIGE OPKNAPBEURT RESULTEERDE IN EEN INVENTARISATIE. GEWOON OM EENS TE KIJKEN WAAR DAN WÉL BEHOEFTE AAN ZOU ZIJN, WAT DORPSBEWONERS LEUK ZOUDEN VINDEN."

Fantasie

De doelgroep van de plannen? 'Kinderen in de basisschoolleeftijd.' De bewoners bleken een voorkeur te hebben voor een natuurlijke speelplaats waar kinderen hun fantasie kwijt kunnen. Marijke Smit: "Dat is in grote lijnen wat we er nu hebben staan. We hebben een gedeelte met waterpomp en zand, schommels, een huttenbouwbos en een hindernisroute met stapstenen en klimobjecten. Ook is een deel van de oude speeltoestellen blijven staan. Vooral voor de allerkleinsten is dit geliefd speelmateriaal." Verspreid over het terrein staat een aantal natuurlijke picknickplekken gemaakt van mooi gesneden houtblokken. Snipperpaden maken het geheel compleet en zorgen dat ook volwassenen hier een aantrekkelijk rondje kunnen lopen.

Zelfwerkzaamheid

De Meedenaren hebben het speelbos met name door zelfwerkzaamheid gecreëerd met een heleboel vrijwilligers en lokale ondernemers uit het dorp. Marijke Smit: "Dat was wel de kracht van het project. Echt voor en door de Meedenaren. Anders had dit niet gekund. De financiering van LEADER was hier het verschil tussen wel

'VAN VERWAARLOOSD STUKJE NAAR HOTSPOT VOOR MEEDEN EN VER DAARBUITEN.'

Marijke Smit

of niet doorgaan van het project. We zijn erg blij met de bijdrage." De initiatiefnemers zijn een mooi voorbeeld van samenwerking. Het zijn 3 huishoudens mét kinderen en twee 60+ huishoudens zonder.

Onderhoud ligt bij bewoners

Deze organisatoren van het speelbos zijn verenigd in een aparte werkgroep onder de dorpsraad die zorgt voor het onderhoud. De gemeente neemt de uitvoering en financiering van de noodzakelijke en verplichte regelmatige keuringen voor haar rekening. Marijke Smit: "Het idee is om de kosten voor verf etc te organiseren via de fondsen die horen bij burendag en/of NL-doet. En dan hebben we ook nog het plan om jaarlijks – als het lukt – iets van uitbreiding te doen. Vooral iets voor ouderen, dat zou het aanbod meer compleet maken."

Een aantal huishoudens heeft gezamenlijk het initiatief genomen om een verwaarloosd veldje met opgeschoten bos en een verwaarloosde ouderwetse speeltuin aan te pakken en om te toveren tot een zeer gewaardeerde speelplaats voor de jeugd in Meeden. En hoe! Een huttenbouwbos, een waterbaan met waterpomp, schommels, bloemen, insectenhotel en simpelweg ruimte om te rennen en je fantasie volledig los te laten: de mogelijkheden zijn schier oneindig! Zo zou je het resultaat kunnen noemen. Een werkgroep van dorpsbewoners mét en zonder eigen kinderen, heeft zich stevig ingespannen om dit project van

SPEELBOS MEEDEN: EEN TOFFE PLEK MÉT EN VOOR HET HELE DORP

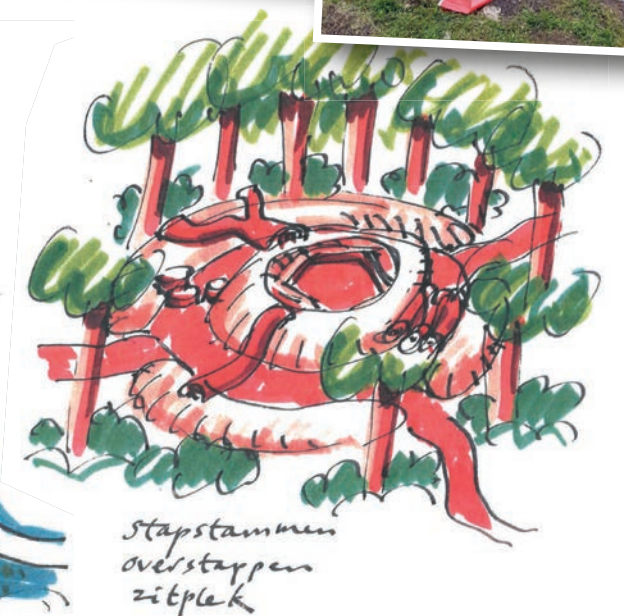
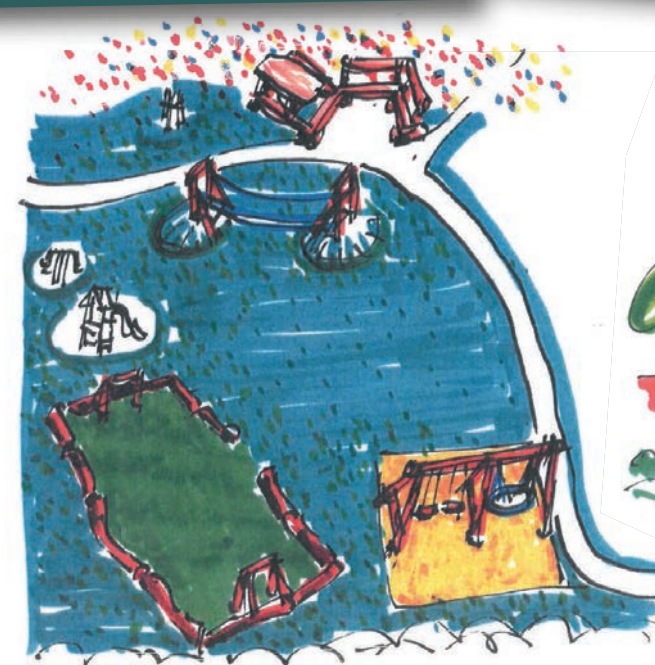
de grond te krijgen. Samenwerking, leefbaarheid, verbetering van het straatbeeld en simpelweg plezier. Dat zijn de kernwoorden. LEADER droeg bij aan de aanleg en inrichting van het terrein met (deels) nieuw speelmateriaal.

Totale kosten: € 79.382,05

LEADER gemeenten: € 8391,00

LEADER provincie: € 8391,00

Locatie: Meeden

THEMA:
Sociale cohesie

MARKEREN HISTORISCHE PLEK 'HOTEL DE WITTE ZWAAN'

Hotel de Witte Zwaan in Oostwold speelde een grote rol in de geschiedenis van het dorp en de omgeving. Het roemruchte hotel was decennialang érg belangrijk voor het sociale leven in het dorp. De boerenleenbank huisde er, de tramhalte was op die plek en in de weekenden vonden hier zowel de boeren-sociëteit als de regionale dansavonden plaats. Rond 1970 is het hotel afgebroken. De huidige markering van deze oude hotellocatie wordt niet door alle dorpsbewoners gewaardeerd en het dorp initieerde het plan om dit te veranderen. De betonnen platen van voorheen worden beschilderd met historische afbeeldingen, verklarende verhalen en gedichten van de plaatselijke dichter DS Hovinga. LEADER draagt bij aan de aanpassing van de markering.

Totale kosten: € 30.400,-
LEADER gemeenten: € 6.000,-
LEADER provincie: € 6.000,-

Locatie: Oostwold

THEMA:
Sociale cohesie

De Lutherse kerk in Nieuwe Pekela is een bijzonder gebouw. De zogeheten zaalkerk is nog nagenoeg origineel. Vanuit de Lutherse kerk in Nieuwe Pekela organiseert De Stichting 'Luthers erfgoed Pekela' verschillende activiteiten en acties in het dorp en de omgeving. Het gebouw wordt daarmee niet alleen voor kerkdiensten gebruikt maar is multifunctioneel en heeft een belangrijke ontmoetingswaarde voor het dorp. Achter de kerk ligt de enige nog actieve Lutherse begraafplaats in Nederland. Er komen vanuit het hele land jaarlijks verscheidene aanvragen om hier begraven te mogen worden. Om het gebouw goed te kunnen (blijven) gebruiken en multifunctioneel in te kunnen zetten voor het huidige aantal bezoekers, is enige aanpassing van het gebouw en de omgeving noodzakelijk. Het project gaat uit van de stichting en zij wil hiermee een plek creëren die onderdeel blijft van de plaatselijke samenleving. Een plek voor exposities, concerten, rouw- en trouwbijeenkomsten, ontmoeting en uiteraard de beleving van het geloof. De kerk wordt aangepast waarbij karakteristieke historische elementen behouden blijven, de kerkzaal kleiner en intiemer wordt en toch gebruikt kan worden voor grotere gezelschappen. LEADER draagt bij aan deze verbouwing.

www.lutherspekela.nl Locatie: Nieuwe Pekela

VERSTERKING EN VER- BREIDING VAN LUTHERSE KERK EN BEGRAAFPLAATS

Totale kosten: € 102.396,25
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie € 12.500,-

THEMA:
Sociale cohesie

DUURZAME ELEKTRISCHE SLOEPEN VOOR BOOTVERHUUR BLAUWESTAD

Bootverhuur Blauwestad werkt al enige jaren aan verduurzaming van diverse bedrijfsaspecten. Uitbreiding van de huurvloot ziet het bedrijf als positieve ontwikkeling voor het toerisme, de werkgelegenheid in de regio en uiteraard ook voor het bedrijf zelf. Nadrukkelijke wens hierbij is uitbreiding op een duurzame manier. Voor de eigenaar dus vanzelfsprekend met elektrisch aangedreven sloepen. Op jaarbasis scheelt dit 5000 liter brandstof. LEADER draagt bij aan de aanschaf van elektrisch aangedreven sloepen en bijbehorende elektronica voor de oplaadpunten.

Totale kosten: € 38.930,-
LEADER gemeenten: € 7.786,-
LEADER provincie: € 7.786,-

www.jachthavensblauwestad.nl

Locatie: Midwolda en Blauwestad

THEMA'S:
Toerisme en economie

Met de bouw van een nieuw kantoorgebouw met praktijkruimte krijgen zowel agrarisch makelaardij Renken als paarden- en hondenosteopaat Cornelisse beschikking over representatieve, doelmatige bedrijfsruimte. De bedrijfsruimte wordt nieuw gebouwd achter de woonboerderij die beide bedrijfseigenaren afgelopen jaar hebben betrokken. Het gebouw krijgt een gemeenschappelijke ontvangstruimte, kantoorruimte voor de makelaardij en een werkkamer die geschikt is voor de behandeling van honden. Paarden behandelt Cornelisse in het stalgedeelte van dezelfde locatie en bij klanten thuis. De bouw van deze bedrijfsruimte vergroot de bedrijvigheid in de regio en verstevigt de regionale economie.

www.osteopathiicornelisse.nl
www.renkenmakelaardij.nl

Locatie: Wedde

Totale kosten: € 94.250,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

KANTOOR- EN PRAKTIJK- RUIMTE VOOR MAKELAARDIJ EN PAARDEN- & HONDEN- OSTEOPATHIE

THEMA'S:
Economie en sociale cohesie

BED & BREAKFAST DE KASTANJEHOF

✧ INTERVIEW

Beerta

BEDRIJFSBASIS VAN EEN VEELZIJDIG FAMILIEBEDRIJF

INTERVIEW MET CARMEN BLANKESPOOR

Eigenaar De Kastanhof

EEN FORSE VERBOUWING IN 2020 EN 2021, MAAKTE DE OLDAMBTSTER BOERDERIJ VAN DE FAMILIE BLANKESPOOR KLAAR OM ER MET TWEE GEZINNEN IN TE WONEN. IN EEN APPARTEMENT OP DE BENEDENVERDIEPING WONEN OUDERS JAN-ERIK & MARIEKE MET DRIE KINDEREN IN DE LEEFTIJD TUSSEN 5 EN 12. OP DE VERDIEPING WOONT DE OUDSTE DOCHTER CARMEN MET HAAR ZOON VAN ANDERHALF.

Familiebedrijf

Maar dan begint het pas. Boerderij 'De Kastanhof' moet de bedrijfsbasis worden van een veelzijdig familiebedrijf met camping, theetuin/koffieschenkerij, kapsalon en bed and breakfast. Daarnaast zal de familie een pluktuin uitbaten en kruiden en groenten voor de theeschenkerij grotendeels in de eigen groentetuin produceren. Carmen Blankespoor vertelt over de plannen en de rol van LEADER hierin: 'De bijdrage van LEADER maakt voor ons het verschil tussen opengaan in 2021 met alle bedrijfsonderdelen of beginnen met het bed and breakfast gedeelte en daarna langzaam verder ontwikkelen. Nu kunnen we investeren in een aantal safaritenten voor onze camping en de tuin en boomgaard aanpakken. Hier hebben we al hoogstamfruit en notenbomen gepoot om de authenticiteit van het erf terug te brengen.

In de loop van 2021

De twee kamers en de badkamer voor onze bed and breakfast zijn naar verwachting begin juni 2021 klaar voor de verhuur. De camping richten we in met 4 tot 6 safaritenten. Men kan hier vanaf het einde van de zomer 2021 comfortabel en rustig kamperen." De gezinnen hebben daarnaast een deel van de LEADER bijdrage geïnvesteerd in een helofytenfilter en zonne-energie. De nadruk ligt op milieuvriendelijkheid, eigen beheer, rust en ontspanning.

**'EEN MILIEUBEWUST
FAMILIEBEDRIJF WAAR
MENSEN GASTVRIJ
ONTVANGEN WORDEN.'**

Carmen Blankespoor

Toeristische routes

Carmen Blankespoor: "Het is voorlopig nog een enorme klus om alles aan te passen en in te richten maar ik heb er het volste vertrouwen in dat het een succes wordt. De naastgelegen toeristische routes combineren geweldig met onze doelgroep. Het is nu aan ons om te kiezen wat snel moet gebeuren en wat we op termijn gaan aanpakken. Ik vind het mooi te zien wat de meerwaarde van LEADER is voor een gebied als dit. De investeringen hebben een positief effect op hoe de omgeving eruit gaat zien en dit trekt vervolgens mensen aan die hier oog voor hebben."

Een statige Oldambtster boerderij in Beerta wordt omgebouwd tot woonhuis voor twee gezinnen, gecombineerd met een bedrijfsformule. Het bedrijfsgedeelte bestaat uit twee B&B-kamers en een koffieschenkerij. Er zijn straks mogelijkheden voor rondleidingen en workshops en natuur- en voedsel educatie. De karakteristieke boerderij is gelegen naast een natuurgebied en diverse fiets- en wandelroutes. De familie wil de oude glorie van de boerderij herstellen, zonne-energie mogelijk maken, de tuin verder aanleggen en een groot deel van de benodigde ingrediënten voor B&B en koffieschenkerij zelf verbouwen. In dit project is uiteraard alleen de begroting meegenomen voor het zakelijke gedeelte van deze verbouwing.

Totale Totale kosten: € 78.100,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

Locatie: Beerta

OLDAMBTSTER BOERDERIJ VERBOUWD TOT B&B EN KOFFIESCHENKERIJ

THEMA'S:
Economie, sociale cohesie en toerisme

VERBETEREN BEDRIJFS- MOGELIJKHEDEN THEETUIN EN DAGRECREATIE

THEMA'S:
Economie, toerisme en sociale cohesie

Het bedrijf Moeniks in het buurtschap Weende bij Vlagtwedde treft enkele noodzakelijke aanpassingen aan de bedrijfslocatie. Hierdoor vergroten de ondernemers de bedrijfsmogelijkheden en wordt het bedrijf rendabel. Het wordt meer dan de seizoensgebonden theetuin die het daarvoor was. Dagrecreatie, overnachtingen met tent of camper en de verhuur als locatie voor evenementen of bijeenkomsten wordt aardig beperkt zonder degelijk overdekte ruimte en net sanitair op korte afstand. Deze zaken worden met dit project aangepast en ook neemt men de keuken onder handen zodat het kan functioneren als goed uitgeruste bedrijfskeuken. De ondernemers verbouwen een deel van de boerderij tot ruimte comfortabele multifunctionele ruimte cq evenementenlocatie. Zij maken hier onder meer een expositieruimte, vergaderplek en ontmoetingsplek voor jong en oud in huiselijke sfeer.

www.moeniks.nl

Locatie: Vlagtwedde

Totale kosten: € 67.238,-
 LEADER gemeenten: € 12.500,-
 LEADER provincie: € 12.500,-

UITBREIDEN WERKPLAATS TUIN- EN PARKMACHINES

THEMA:
Economie

Een extra werkplaats binnen de bestaande bedrijfsgebouwen helpt HAKO tuin- en parkmachines bij de verdere ontwikkeling van het bedrijf. Door middel van een interne verbouwing schept de eigenaar ruimte voor de reparatie en het onderhoud van grotere machines en voor meer reparaties per week. Familiebedrijf HAKO gaat hiermee van 2 naar 3 werkplaatsen en verwacht ruimte voor extra personeel.

www.hako-scheemda.nl

Locatie: Scheemda

Totale kosten: € 60.195,21
 LEADER gemeenten: € 12.031,84
 LEADER provincie: € 12.031,84

Juwelier Kremer in Veendam verdubbelt de vloeroppervlakte van de winkel door aankoop van twee naastgelegen panden. Een uitgebreide verbouwing maakt van de drie winkels één geheel en biedt ruimte voor magazijn en inpakruimte voor de bijbehorende webshop. LEADER draagt bij aan de aanpassing van de gevel zodat de drie losse panden één aantrekkelijk geheel zullen vormen. Met de investering zorgen de eigenaren voor een stevig fundament voor de toekomst. In de verbouwing is naast een verbeterde winkelinrichting ook een werkplaats voor een goudsmid ingepland. Klanten kunnen deze vanuit de winkel aan het werk zien. Al met al verwacht de juwelier straks 3 extra FTE nodig te hebben.

www.juwelierkremer.nl

Locatie: Veendam

THEMA:
Economie

JUWELIER VEENDAM BREIDT UIT

Totale kosten: € 490.900,-
 LEADER gemeenten: € 12.500,-
 LEADER provincie: € 12.500,-

HOTEL STAR TER APEL

✦ INTERVIEW

Ter Apel

HISTORISCH PAND RESTAUREREN EN INRICHTEN ALS RESIDENTIE BED EN BREAKFAST

INTERVIEW MET RONALD BERENDSEN

Mede-eigenaar Hotel Star

VIER VRIENDEN HEBBEN EEN VERWAARLOOSD HISTORISCH PAND GEKOCHT DAT IN DE GESCHIEDENIS VAN TER APEL EEN GROTE ROL HEEFT GESPEELD. HET IS ALS HOTEL GEBOUWD IN DE AMSTERDAMSE SCHOOL-STIJL ACHTER HET STATION VAN DE TOENMALIGE STOOMTREIN. HET IDEE WAS DAT DE REIZIGERS BEHOEFTE Zouden HEBBEN AAN OVERNACHTINGSPLEKKEN. MAAR HET IS NOOIT ALS DUSDANIG IN FUNCTIE GEWEEST. DE SPOORVERBINDING WERD NAMELIJK 2 JAAR NA DE OPENING ALWEER OPGEHEVEN VOORDAT DE EERSTE HOTELGASTEN ZICH KONDEN MELDEN.

Lekkend dak

Ronald Berendsen: "Hotel STAR heeft bestaan tot medio 1990. Daarna is het pand ca. 15 jaar lang een snackbar en discotheek geweest. De afgelopen 4 jaar is er niets gebeurd. Je zag gewoon dat zelfs het dak lekte. Dat verpauperen was ons een doorn in het oog en we besloten het pand te kopen en op te knappen. Na een gesprek met de buurt over wat zij graag zouden willen, hebben we een plan gemaakt voor het terugbrengen in oorspronkelijke staat."

Appartementen en toerisme

De nieuwe functie? Vier seniorenappartementen op de begane grond en twee kamers voor bed & breakfastgasten op de verdieping. Dit laatste is mede-ingegeven door het feit dat de bovenverdieping nog nagenoeg intact is ingedeeld als hotel en de wetenschap dat er in het dorp en de omgeving doorlopende vraag is naar toeristische overnachtingsmogelijkheden. "LEADER gaf ons met de subsidie het laatste zetje dat nodig was om het project te kunnen realiseren. Een oud pand is moeilijk te financieren en restaureren is duurder dan gewoon opknappen."

**‘DOOR NIEUWE FUNCTIE
BLIJFT EEN KARAKTERISTIEK
PAND VOOR TER APEL
BEHOUDEN.’**

Ronald Berendsen

Karakteristiek pand

Het viertal is naar LEADER verwezen door de gemeente tijdens overleg over de invulling en de toekomstplannen. Berendsen: "Het contact met LEADER was prettig: goed overleg, constructief meedenken en de vaart erin houden. Dat was toch wel de kern. Begin 2022 hopen we de verbouwing en de restauratie klaar te hebben. Zo blijft een karakteristiek pand voor Ter Apel behouden."

HERBESTEMMING VOORMALIG HOTEL

Totale kosten: € 282.000,-
LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-
LEADER EU: € 50.000,-

Locatie: Ter Apel

Een voormalig hotel in Ter Apel wordt omgebouwd tot vier seniorenwoningen en twee kamers die worden verhuurd als luxe bed & breakfast. Ook komt er een gezamenlijke eetzaal en ontvangstruimte met info over de omgeving. Deze ruimte kan ook worden verhuurd als vergaderzaal. Het hotel is in 1924 in Amsterdamse School-stijl gebouwd met het oog op de komst van een spoorlijn naar Duitsland. Een spoorlijn die uiteindelijk niet bleek te komen. Na ruim 75 jaar hotel-functie en 15 jaar gebruik als bar/dancing, kwam het pand drie jaar geleden leeg te staan. Sindsdien is het pand verpauperd. Het voormalig hotel staat op een markante locatie en is één van de weinige elementen die nog over zijn van de voormalige spoorlijn tussen Ter Apel en Stadskanaal. De omgeving maakte zich ernstige zorgen over het verval en de toekomstige invulling en bestemming van het pand. De huidige eigenaren hebben het gekocht om verder verval tegen te gaan en het gebouw te behouden voor de regio. Zij zien kansen in de verhuur aan senioren en zeer kleinschalig toerisme, de omwonenden kunnen zich hier goed in vinden. LEADER draagt bij aan de in- en externe restauratie en de verbouwing tot nieuwe inrichting. Dankzij deze bijdrage kan direct ook de buitenkant aangepakt worden.

THEMA'S:
Economie, sociale cohesie en toerisme

VAN VOETBALKANTINE NAAR NIEUW DORPSHUIS

Een leegstaande voetbalkantine heeft een goede nieuwe bestemming gevonden. In Borgercompagnie hebben de dorpsinwoners het pand omgebouwd tot gezellig dorpshuis. De omringende velden worden gebruikt voor evenementen. LEADER draagt bij in een deel van de kosten. De vrijwilligers hebben een ruime lijst met sponsors weten te interesseren. Borgercompagnie telt ca 500 inwoners en heeft bijna geen voorzieningen meer. Het dorpshuis wordt in elk geval gebruikt als onderkomen voor de dorpsvereniging waarvan 70 % van de inwoners lid is. Dankzij het enthousiasme van vele handige inwoners zijn de kosten relatief laag gebleven. Ook de gemeente speelde een belangrijke rol. Zij reageerde enthousiast op het initiatief en heeft de bestemming van het pand veranderd van 'sport' naar 'maatschappelijk'. Daarnaast draagt de gemeente bij in de oprichtingskosten en betaalt

zij jaarlijks een deel van de exploitatiekosten. Onderhoud van de velden gebeurt door de inwoners en het plan bestaat de ijsbaan óók naar de velden rond dit pand te verhuizen.

www.facebook.com/Borgercompagnie/

Locatie: Borgercompagnie

Totale kosten: € 249.621,88
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
Sociale cohesie

TOEKOMSTBESTENDIGE SPORTACCOMODATIE VOOR MEER SAMENWERKING

VV Alteveer vervangt de vier bestaande lampen van de veldverlichting door LED en breidt het aantal lichtpunten uit naar 10. Ook het hoofdveld krijgt in de nieuwe situatie veldverlichting. Hiermee vergroot de vereniging de gebruiksmogelijkheden van het complex. Zo kunnen er 's avonds inhaalwedstrijden en andere sportactiviteiten worden georganiseerd. Dit is goed voor de inkomstenstroom. De velden van VV Alteveer worden gebruikt voor een breed scala aan sporten waaronder ook volleybal. Door de aanpassingen bespaart men, ondanks de uitbreiding, nog steeds een kwart van de energie.

www.nlwww.vvalteveer.nl

Locatie: Alteveer

Totale kosten: € 44.225,-
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

THEMA:
Sociale cohesie

MINI NATUURCAMPING BIJ DE HEEMTUIN

Acht volledig ingerichte vaste tenten worden geplaatst op het terrein van de Heemtuin in Muntendam. De Heemtuin is een werkervarings- en dagbestedingplek van Stichting Werkpro. Het terrein met de bijbehorende voorzieningen biedt mogelijkheden voor vrijwilligerswerk, re-integratieprojecten, werk-leertrajecten of stages voor een brede doelgroep. De geplande minicamping voorziet in een behoefte aan meer natuurlijke kampeermogelijkheden in de regio en moet de exploitatie- en werkervaringsmogelijkheden van de Heemtuin versterken. De 'tuin' beslaat 50 hectare met onder meer natuurbos, educatietuin, water, heide en een stinzenbos. Er is een bezoekerscentrum met horeca en vergaderruimte. LEADER draagt bij aan de genoemde uitbreiding met 8 à 10 kampeerplekken van elk 4 personen, een sanitaire ruimte en de aanleg van elektriciteit. Door dit project komen er 8 extra werkervaringsplekken bij.

www.heemtuinmuntendam.nl

Locatie: Muntendam

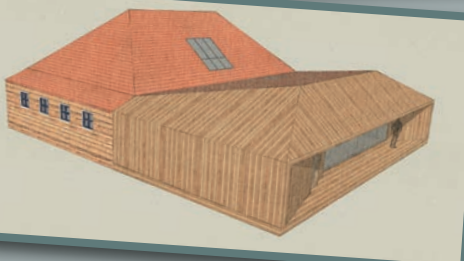
Totale kosten: € 120.000,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
Toerisme

UITBREIDING EN AANPASSING RETRAITE-LANDGOED

Het land van Yemaya is een landgoed in Bellingwolde met voorzieningen voor stilteretraites, yoga en meditatie. Om het complex voldoende winstgevend te kunnen gebruiken is verdubbeling nodig van de overnachtings- en gebruikscapaciteit. Hiervoor bouwt de eigenaar extra slaapruiimte door een lege zolder om te bouwen tot ruime slaapzolder. Er komen drie extra toiletten, een extra doucheruimte en de huidige woonkamer wordt omgebouwd tot ruime groepsruimte met glazen pui voor optimale beleving van de omgeving. Het resultaat is een natuurgericht, duurzaam en uniek groepsgebouw met een zaalcapaciteit van 30 personen met bijbehorende voorzieningen. Hiermee komt de al bestaande groepsruimte beschikbaar voor 1 op 1 coachingssessies, massage en kleinschalige overnachting. Er zijn plannen voor een voedselbos van 10.000 m2, duurzame warmteopwekking en productie van zonne-energie. Op termijn worden alle machines (auto's, grasmaaiers, kettingzagen, etc.) vervangen door stille, milieuvriendelijke varianten.

Totale kosten: € 71.500,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

www.landvanyemaya.nl

Locatie: Bellingwolde

THEMA'S:
Economie en toerisme

ONGEKENDE GROEI VRAAGT OM EXTRA INVESTERING

INTERVIEW MET JANNEKE TIELEMANS

Mede-eigenaar De Zuivelmand

ZUIVELBEDRIJF DE ZUIVELMAND IS IN 2019 GESTART EN MAAKTE DE EERSTE TWEE JAAR METEEN EEN ONGEKENDE GROEI DOOR. HIERVOOR HEBBEN DE ONDERNEMERS MEERDERE KEREN FLINK MOETEN INVESTEREN EN ZIJN SAMENWERKINGEN MET ANDERE ONDERNEMERS GESTART. JANNEKE TIELEMANS: "EEN GROTER PRODUCTIEVOLUME EN SAMENWERKING MET ANDERE BOEREN, DAARIN ZIT DE MEERWAARDE. MENSEN GAAN NIET VOOR 1 DING NAAR DE BOER. DIE COMBINATIE IS DE EXTRA KRACHT." DOOR DE SUBSIDIEBIJDRAGE VAN LEADER HEEFT DE ZUIVELMAND RUIM KUNNEN INZETTEN OP DE STERK GROEIENDE VRAAG.

Stormloop in lockdown

Janneke vertelt over deze mooie bedrijfsstart: "In 2019 hebben we besloten de zuiveltak van ons melkveebedrijf professioneel op te zetten. We hebben een aparte ruimte ingericht met een 100 liter pasteur. Een op dat moment ruime productiecapaciteit. Deze ruimte was kort voor de eerste Corona-lockdown van maart 2020 klaar voor gebruik. Direct daarna begon een soort stormloop op onze producten. Thuiswerkende vaste klanten bestelden ineens een dubbele hoeveelheid kwark en yoghurt aangezien het hele gezin de hele dag thuis was en ons verkoopautomaat aan de weg werd een soort uitje. Er stond op zaterdag geregeld een rij en we bléven maar bijvullen. En omdat je geen 'nee' wilt verkopen, maak je steeds meer."

Minder behoudend

Dit had een sterk effect op de werkverdeling en -druk, iedereen op het bedrijf sprong bij maar de pasteurisatiecapaciteit was een sterke beperking. Binnen twee maanden na de ingebruikname van de eerste, kochten de ondernemers een tweede pasteur van 100 liter en zijn ze gaan inzetten op thuisbezorgen met óók producten van andere boerenbedrijven. Eind 2020 is dit nog eens aangevuld met een derde pasteur, nu van 300 liter. Zonder LEADER waren de ondernemers behoudender geweest in hun investering en zouden zij in dit stadium van de bedrijfs-opstart nog niet voldoende productie kunnen draaien om naast de huisverkoop ook te kunnen bezorgen én alle verkooppunten van zuivel te voorzien.

'ONZE PRODUCTEN ZIJN NU TE KOOP BIJ ZO'N 15 VERKOOPPUNTEN IN DE REGIO. BOERDERIJWINKEL MEINARDI WAS ONS EERSTE EXTERNE VERKOOPPUNT.'

Janneke Tielemans

Samenwerking & wederkerigheid

Janneke: "Voor veel klanten geeft de bezorgdienst een veilig en prettig gevoel. Daarnaast zijn onze producten nu te koop op zo'n 15 verkooppunten in de regio. Dit zijn onder meer supermarkten en boerderijwinkels. Boerderijwinkel Meinardi was het eerste externe verkooppunt van onze producten. Zij gaven ons half 2019 meteen al een kans. Ook verkopen wij in onze automaten producten van deze boerderijwinkels. Het is een wederkerigheid die maakt dat we allemaal een vrij compleet assortiment aan producten kunnen bieden en een grotere markt bereiken. Vooral dat laatste is belangrijk, de vaste afzet moet stabiel blijven." LEADER beïnvloed met deze subsidiebijdrage meer bedrijven dan alleen De Zuivelmand. Door de samenwerking profiteren ook andere producenten en middenstanders hiervan.

Vorig jaar droeg LEADER bij aan de opzet van een zuiveltak bij het melkveebedrijf van de familie Tielemans in Blijham. Deze extra bedrijfstak onder de naam 'De Zuivelmand' loopt boven verwachting goed en om de groeiende vraag te kunnen faciliteren is het noodzakelijk om extra investeringen te doen. Het bedrijf schaft een bestelauto met koeling aan, een melktap voor rauwe melk en een verkoopautomaat voor rundvlees van eigen boerderij. Vanwege het belang van deze aanpassingen voor de groei van het bedrijf, draagt LEADER bij aan de extra investering.

UITBREIDING BEDRIJFS- MOGELIJKHEDEN ZUIVEL- BEDRIJF 'DE ZUIVELMAND'

www.dezuivelmand.nl

Locatie: Blijham

Totale kosten: € 44.888,-
LEADER gemeenten: € 8.977,60
LEADER provincie: € 8.977,60

ZONNEPANELEN VOOR DORPSHUIS IN DE MATEN

THEMA:
Sociale cohesie

Zonnepanelen vormen de laatste stap naar een goed hanteerbare begroting voor Vereniging Plaatselijk Belang De Maten. De vereniging beheert het dorps huis in de voormalige school en loopt aan tegen hoge energiekosten. Om dit te verminderen is de laatste jaren al geïnvesteerd in isolatie en led-verlichting. Door daar bovenop nog in te zetten op zonnepanelen ziet de vereniging kans de kosten binnen de perken te houden en de voorziening optimaal te kunnen blijven inzetten voor het dorp. Het dorps huis wordt goed gebruikt door zowel leden als niet-leden en fungeert als belangrijke ontmoetingsplaats voor de buurt.

Locatie: De Maten

Totale kosten: € 7.500,-
LEADER gemeenten: € 1.500,-
LEADER provincie: € 1.500,-

BEDRIJFSUITBREIDING EN PROFESSIONALISERING CUPCAKE-, IJS- EN PANNENKOEKBEDRIJF

THEMA:
Economie

Het bedrijf Lily Cakes uit Oudeschans timmert al enige tijd aan de weg met kinderfeestjes, workshops en high-tea's. Eigenaar Van Wijnbergen organiseert deze activiteiten in een aparte ruimte op het melkvee- en akkerbouwbedrijf dat zij samen met haar man heeft. Daarnaast verkoopt zij haar taarten, cakes en complete bakboxen. Lily Cakes is gelegen aan toeristische fietsroutes en Van Wijnbergen ziet kansen voor een aantrekkelijke uitspanning voor korte fietspauzes. Zij breidt haar bedrijf hiervoor uit met de productie van ijs en pannenkoeken. Deze worden gemaakt van melk van eigen koeien en graan van het eigen akkerbouwbedrijf. Lily Cakes investeert in een ijsmachine, vriezer, ijscoke, bakplaat voor pannenkoeken, picknicktafels en reclameborden.

www.lilycakes.nl

Locatie: Oudeschans

Totale kosten: € 6.299,41
LEADER gemeenten: € 1.259,76
LEADER provincie: € 1.259,76

Hamletz, het enige Nederlandse varkensvlees met twee sterren van het 'beter leven label' van de dierenbescherming wordt in noord-oost Groningen geproduceerd. Hier combineert de familie Ten Have – Mellema akkerbouw, varkenshouderij en een biovergister waardoor het bedrijf binnen de eigen kringloop werkt. De varkens krijgen tarwe en lupine van eigen land, liggen in eigen stro en de mest wordt omgezet naar biogas. De afgelopen jaren heeft het bedrijf stevig geïnvesteerd in diervriendelijke huisvesting en productontwikkeling. De nadruk van de huisvesting ligt op scharrelen, meer ruimte en stro. Nog niet al het diervriendelijk geproduceerde vlees wordt op dit moment verkocht als twee sterren vlees. Aandachtspunt is verder ook de volledige verwaardiging van het hele varken. Daarom zet het bedrijf in op verbetering van de marketing. Het doel: een landelijke 'boost' en het verwerven én behouden van een eigen stevige positie. Onderdelen hiervan zijn onder meer: nieuwe productfotografie, marktonderzoek, optimaliseren van de logistiek en de bouw van een vernieuwde website met webshop. LEADER draagt bij aan de kosten voor deze activiteiten.

www.hamletz.nl

Locatie: Beerta

Totale kosten: € 41.250,-
LEADER gemeenten: € 8.260,-
LEADER provincie: € 8.260,-

DOORONTWIKKELING DIERVRIENDELIJK VARKENSVLEES

THEMA:
Economie

Een leegstaand winkelpand aan de Kerkstraat in Veendam wordt omgebouwd tot appartement. Hierbij wordt de winkelpui vervangen door authentieke raampartijen en een nieuwe entree. De eigenaar houdt daarbij de tekeningen aan van het originele pand. De Kerkstraat kent vrij veel leegstaande winkelpanden en valt binnen een zone waarin de gemeente panden een andere functie wil geven om leegstand te voorkomen en het straatbeeld te verbeteren. Zowel gemeente als eigenaar gaan er vanuit dat dit de sfeer op straat positief beïnvloed en een positieve weerslag heeft op de detailhandel die nog wel aanwezig is. Het appartement op de begane grond dat hierdoor ontstaat is ruim, betaalbaar en uitermate geschikt voor ouderen. Zowel qua ligging in het centrum als vanwege de gelijkvloersheid.

Locatie: Veendam

Totale kosten: € 62.423,44
LEADER gemeenten: € 12.484,69
LEADER provincie: € 12.484,69

HERSTEL CULTUUR-HISTORISCHE GEVEL

THEMA:
Economie

WATERTOREN STADSKANAAL

✦ INTERVIEW

Stadskanaal

INTERVIEW MET SIMONE LA BRIJN EN SANDER VAN WEES

Eigenaren

PARTNERS SIMONE LA BRIJN EN SANDER VAN WEES HEBBEN HUN TANDEN GEZET IN EEN GROOT INDUSTRIEEL MONUMENT: ZIJ BEGINNEN MET HET VERBOUWEN VAN DE WATERTOREN VAN STADSKANAAL. WANNEER HET UITEINDELIJKE RESULTAAT TE BEWONDEREN VALT, IS NOG NIET TE ZEGGEN. HET PROJECT VERKEERT OP DIT MOMENT IN DE LAATSTE FASE VAN HET VERGUNNINGENTRAJECT.

Erfgoedlogies

Simone La Brijn: "Het streven is om tweede helft 2021 te beginnen met het bovenste deel van de plannen: een erfgoedlogies met dakterras op de bovenste verdieping. Om dit te kunnen beginnen moeten vijf verdiepingen worden doorgebroken en worden voorzien van een trap die voldoet aan de huidige veiligheidseisen." In het tussenstuk van de watertoren is een woonhuis gepland en op de begane grond een koffiehuis. LEADER draagt bij aan de kosten voor het koffiehuis en de bovenste verdieping met erfgoedlogies.

Markant punt

Simone La Brijn: "De watertoren is een markant punt in het dorp, haast iedereen is begaan met onze plannen, veel mensen maakten zich ook zorgen over de bestemming. Gelukkig krijgen we vooral positieve reacties bij uitleg over wat we gaan doen. 95 % van de buitenkant blijft dan ook zoals het nu is. Er komen hooguit enkele ramen extra in." Ook het feit dat de toren straks toegankelijk blijft voor publiek stelt veel mensen gerust. Maar wie er ook nieuwsgierig is naar wat gaat komen, het is een kwestie van geduld. La Brijn: "Alleen al de voorbereidende tekeningen hebben drie jaar in beslag genomen."

Veiligheidseisen

Vanwege veiligheidseisen is veel onmogelijk of moet het aangepast worden vormgegeven. Eigenlijk is alles wat origineel gebouwd is, onacceptabel voor de huidige veiligheidseisen. De originele steile trap naar het dak

INDUSTRIEEL MONU- MENT KRIJGT HORECA-, TOERISME- EN WOON- FUNCTIE

**‘HET IS EEN HERKENNINGS-
PUNT IN STADSKANAAL,
IEDEREEN HEEFT ER WEL
EEN MENING OVER.’**

Simone La Brijn

mag tegenwoordig bijvoorbeeld niet meer volgens het huidige bouwbesluit. Maar goed, het gebouw is ook niet gebouwd voor bewoning. Ik zie het vooral als een bijzonder monument waarop wij mogen passen."

Nieuw leven inblazen

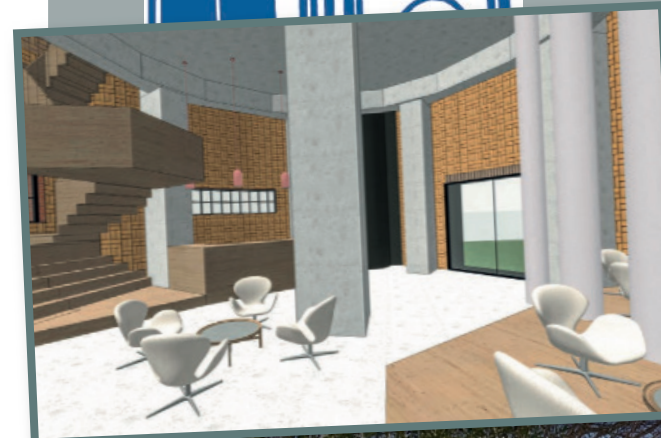
Waarom is het stel begonnen aan deze enorme klus? Sander van Wees: "Het gebouw stond al zo lang leeg en zowel het gebouw als het omliggende terrein verpauperde. Het werd een beetje een zielig en duister geheel. Toen kwam de mogelijkheid om het over te nemen. Wij zagen het als een uitgelezen kans om dit 'ding' weer nieuw leven in te blazen. Het idee om er op termijn ook te gaan wonen kwam pas later tijdens het invullen van deze ongelooflijk complexe inrichtingspuzzel. Een leuke en uitdagende puzzel waarbij we het gebouw hoe dan ook hetzelfde gebouw willen laten zijn."

WATERTOREN STADSKANAAL NA 30 JAAR WEER IN GEBRUIK

De markante watertoren uit 1935 in Stadskanaal staat al ruim 30 jaar leeg. Het rijksmonument wordt gebruikt als hangplek en ontmoetingsplaats maar er is verder niets te doen. De omliggende terrein is overwoekerd en het geheel oogt verwaarloosd. Toch is het enige jaren geleden verkocht. De nieuwe eigenaren hebben geïnventariseerd wat een goede herbestemming zou zijn. Dit heeft zich vertaald in plannen voor een koffiehuis op de begane grond, een bed and breakfast op de bovenste verdieping en een woonhuis in het tussenstuk. Een bouwkundige en logistieke puzzel waarin de komende jaren veel tijd gaat zitten. LEADER draagt bij aan de realisatie van de bed and breakfast en het koffiehuis.

LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-
LEADER EU: € 50.000,-

Locatie: Stadskanaal

THEMA'S:
Sociale cohesie en economie

‘MAAKRUIMTE’ KOPPELT ONDERWIJS EN BEDRIJFSLEVEN

THEMA'S:
Economie en sociale cohesie

In Stadskanaal geven onderwijsinstellingen en ondernemers de maakindustrie sámen weer een stevige positie in de regio. Het doel? van Stadskanaal en omgeving wordt dé maakregio van (Noord-)Nederland. Hiervoor wordt een voormalige Philipsfabriek ingericht tot een ruimte voor werken en leren. Ook Start-ups en een locatie voor evenementen krijgen hier een plek. De rest van het gebouw wordt vervolgens ingericht met nieuwe arbeidsconcepten en herbergt straks drie belangrijke pijlers: Makeport Mercurius, De Nije Ambachtsschoule en ‘t Moak-Museum’. In het laatste wil men bezoekers inspireren door te laten zien welke mogelijkheden de maakindustrie nu biedt en in het verleden leverde. De ‘Ambachtsschoule’ is een vakschool nieuwe stijl die vakkennis en beroepsonderwijs aanbiedt in nauwe combinatie met de praktijk: les in concrete vaardigheden. De derde pijler, ‘Makeport Mercurius’, is een coöperatie die wordt gerund als een bedrijf met een gekozen algemeen bestuur. Hier worden productielijnen opgezet, innovatieve

opdrachten uitgevoerd en Start-ups opgezet. Het eigendom ligt bij de leden. Zij brengen geld in en zorgen dat de coöperatie blijft voortbestaan. De hier beschikbare ruimte is niet toereikend voor een volledige beschrijving van dit veelomvattende project. Kern is dat er een nauwe samenwerking komt tussen reële werkgelegenheid en bedrijfsontwikkeling en het opleiden van goed personeel. Een samenwerking met grote kans op een vliegwielfunctie voor de directe omgeving.

www.toukomst.nl/projecten/vakmanschap/

Locatie: Stadskanaal

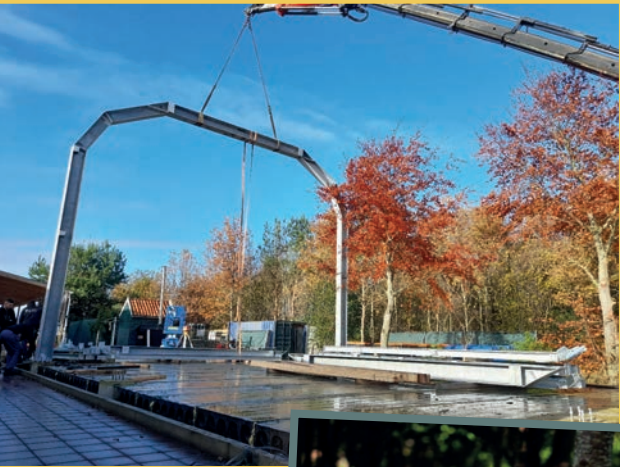
Totale kosten: € 258.499,-
LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-
LEADER EU: € 50.000,-

INRICHTING FAMILIE- MUSEUM BIJ TENAXX

THEMA'S:
Economie en toerisme

Dinopark Tenaxx timmert de afgelopen vijf jaar stevig aan de toeristische weg door constante aanvulling van het aanbod en verbetering van de accommodatie. Een al langere tijd voorbereide en geplande stap is een interactief familiemuseum over de evolutie van dinosauriërs. De eigenaar heeft de afgelopen jaren al veel materiaal verzameld en is vrij ver gevorderd met de bouw van het museum. LEADER draagt bij aan de interactieve elementen die nu worden aangeschaft. Een interactieve zandtafel, een interactieve simulatie van een opgravingssite en 360-graden 3D-projectie van het onderwaterleven in de oceanen van het Nederlandse gebied in de prehistorie. Deze gadgets maken straks dat bezoekers worden meegesleurd in de beleving van de archeologische opgravingen en de prehistorie in ons land. Tegelijkertijd leren bezoekers over evolutie, co-evolutie en ook over de invloed van en de aanpassing van levende wezens aan het klimaat.

Locatie: Wedde

Totale kosten: € 65.000,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

Akkerbouw-, aardbeien- en aspergebedrijf Meinardi is een begrip in Oost Groningen en ruim daarbuiten. Het bedrijf verkoopt de oogst van asperges en aardbeien samen met een zeer uitgebreid assortiment andere (streek)producten in twee eigen winkels. Vanwege uitbreidingsplannen én omdat het bedrijf op de oorspronkelijke locatie uit de jas groeit, verhuist het bedrijf naar het vrijgekomen pand van de burens, wijnkoperij Jos Beeres. Dit bedrijf voert een verandering van de bedrijfsvoering door en richt zich meer op online activiteiten en groothandelsfunctie. Meinardi neemt hierbij de winkellocatie over en verruimt het winkeloppervlak en het assortiment van de wijnwinkel. De maaltijdkeuken en de installaties voor de verwerking tot jam, sappen, siropen en weckproducten verhuizen van de huidige hoofdlocatie naar het nieuwe pand. Ook wordt op deze locatie een banketbakkerij voor koek, banket en bonbons aan het bedrijf toegevoegd. LEADER draagt bij aan de verbouwing. Het oorspronkelijke pand met landbouwschuur blijft in gebruik door Meinardi, met name door het akkerbouwbedrijf.

www.lekkereasperges.nl

Locatie: Noordbroek

VERPLAATSING EN UIT- BREIDING LANDBOUW- PRODUCTENWINKEL

Totale kosten: € 132.204,50
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
Economie

Bij de Veendammer Borgerswoldhoeve ligt een grote camperplaats. Hiervan wordt sinds de aanleg in 2002 goed gebruik gemaakt maar de voorzieningen zijn na bijna twintig jaar gebruik, enigszins sleets. Omdat de vraag naar camperruimte groot is, wil het bedrijf uitbreiden met zo'n 60 plekken en zorgen voor meer en betere sanitaire voorzieningen. Ook de bestrating en randvoorzieningen worden in dit project aangepakt zodat het hele terrein weer up-to-date is. Er kan straks ook in de winter worden gekampeerd en er komt ruimte voor groepen met tenten. Met 110 camperplaatsen is Borgerswold straks de grootste campervan camping van Nederland. De verschillende Groninger camperplaatsen verwijzen vaak naar elkaar door en de verwachting is dat gasten van de Borgerswoldhoeve, na overnachting in Veendam, doorrijden naar andere plaatsen in de provincie. Om dit te stimuleren, ontwikkelen de gezamenlijke ondernemers een soort stempelkaart om de onderlinge versterking nog meer vorm te geven. De uitbreiding heeft een positief effect op de plaatselijke horeca, toeristische voorzieningen en zwembaden. LEADER draagt bij aan de vernieuwing van het sanitair.

FORSE UITBREIDING CAMPERPLAATS VEENDAM

www.borgerswoldhoeve.nl/camperplaatsen

Locatie: Veendam

Totale kosten: € 89.500,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA'S:
Economie en toerisme

COÖPERATIE DE GRAANREPUBLIEK

✦ INTERVIEW

Bad Nieuweschans

BIODIVERSITEIT EN LANDBOUW KRIJGEN EEN BOOST DOOR PRODUCTONTWIKKELING

INTERVIEW MET NIELS GROOTENBOER

Directeur coöperatie De Graanrepubliek

EEN INNOVATIEKEUKEN IN EEN OUDE LOCOMOTIEVENREMISE, DAAR MOET HET GEBEUREN: DE ONTWIKKELING VAN SMAKELIJKE PRODUCTEN OP BASIS VAN LANDBOUWPRODUCTEN UIT HET NOORDEN VAN NEDERLAND. COÖPERATIE DE GRAANREPUBLIEK ZET MET DEZE INNOVATIEKEUKEN IN OP NATUURVRIENDELIJKE LANDBOUW EN EEN BETER VERDIENMODEL VOOR BOEREN EN VERWERKERS DOOR KORTE KETENS, KWALITEIT EN ONDSCHIEDENDE SMAAK.

Smaakproeven

Juist de landelijke nadruk op kringlooplandbouw past goed bij dit initiatief. Korte ketens, speciale (graan)rassen en uitgekende producten zorgen tegelijkertijd voor een goed verdienmodel voor de boer en een boost van de biodiversiteit. Een ruim assortiment van graansoorten en -rassen geeft variatie in het landschap en daar heeft de natuur baat bij. De coöperatie biedt de Noordelijke boeren een voorsprong door onder meer onderzoek naar de smaak van graan bij verschillende rassen en grondsoorten en de ontwikkeling van eindproducten. Denk hierbij aan Pasta, vleesvervangers, haverdrank etc. Directeur Niels Grootenboer: "De aard van onze coöperatie en de insteek van de innovatiekeuken passen precies bij het doel van LEADER. Sociale betrokkenheid is groot en onze innovatie zorgt voor een betere basis voor de Noordelijke landbouwers én bijbehorende verwerkers."

Sterke merken

Grootenboer beschrijft een dichtgetimmerd plan met onderdelen die elkaar aanvullen: "Vaak vinden de ontwikkelingen die we in de innovatiekeuken onderzoeken en ontwikkelen, vanuit start-ups plaats. Naast de ontwikkelingskosten zijn deze kleine bedrijven ook veel tijd en geld kwijt aan het bereiken van de markt. Wij hebben grote merken aan onze coöperatie gekoppeld. Merken

'KOPPELING MET GROTE MERKEN GEEFT ONS SLAGKRACHT EN REIKWIJDTE.'

Niels Grootenboer

die verder willen met Nederlands product en kwalitatieve Nederlandse voedselcomponenten." Deze grote merken bieden gelijk een grotere afzetmarkt en testruimte maar ook toegang tot hun bedrijfsmiddelen en personeel. Denk bijvoorbeeld aan marketingcapaciteit en koks. Enkele verbonden merken zijn Hooghoudt en cateraar Vermaat-groep.

Compleet geheel

Het historische pand bevat straks een maalderij, een mouterij, een bakkerij, een pastamakerij, een brouwerij, een distilleerderij, een lageringschuur, een gezellig terras, proeflokaal, exclusieve slijterij, educatiecentrum, smaaklaboratorium en proefkeuken. Grootenboer: "Een mooi compleet geheel dus. Met onze innovatiekeuken komen alle onderdelen samen en werken we aan datgene waarvoor we dit geheel hebben opgezet: ontwikkeling en vermarkting van milieuvriendelijk geteeld noordelijk graan en graanproducten."

Totale kosten: € 255.500,-
LEADER EU: € 50.000,-
LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-

www.graanrepubliek.nl

Locatie: Bad Nieuweschans

INNOVATIEKEUKEN EN LAB VOOR LANDBOUWCOÖPERATIE

De coöperatie 'De graanrepubliek - Makers en Boeren' uit Bad Nieuweschans is een coöperatie waarin boeren en voedselbereiders samen werken aan productontwikkeling met regionaal teelbare landbouwproducten. Denk aan nieuwe recepturen voor onder meer: muesli, alcoholvrije bieren of andere dranken, pasta's, havermout en havermelk. De coöperatie huist in de voormalige tramremise in Bad Nieuweschans, een rijksmonument. Hier heeft de coöperatie plannen voor onder meer een brouwerij, maalderij, proeflokaal, educatiecentrum, mouterij, stokerij en bakkerij. Deze onderdelen zijn afhankelijk van een goede innovatiekeuken om producten te kunnen ontwikkelen. Daarom bouwt de coöperatie eerst een horecakeuken en laboratorium als het hart van de Graanrepubliek: cruciaal in de gehele vermarkting en productontwikkeling. LEADER draagt bij aan deze keuken, het lab en de verdere benodigde aanpassingen van het pand.

THEMA:
Economie

VERBOUW TOERISTISCHE ACCOMMODATIE HOF VAN SELLINGEN

THEMA'S:
Toerisme en economie

Toeristisch bedrijf Hof van Selingen past haar accommodaties aan zodat deze meer passen bij de huidige toeristische vraag. Zowel qua indeling als inrichting ziet de ondernemer kansen voor verbetering. De huidige losse kamers worden samengevoegd tot 4 luxe appartementen die allen mede-geschikt zijn voor minder-validen. Hiermee gaat het bedrijf van 8 gedateerde kamers naar 4 luxe appartementen met genoeg ruimte voor gezinnen en voorzieningen voor minder-validen. Alle appartementen worden voorzien van zonnepanelen. De verbouwing zorgt voor meer rust in het straatbeeld en is omzetverhogend.

www.hofvansellingen.com

Locatie: Sellingen

Totale kosten: € 122.797,-
LEADER gemeenten: € 12.279,70
LEADER provincie: € 12.279,70
LEADER EU: € 24.559,40

MOGELIJKHEDEN VOOR DAGBESTEDING DE BUITEN TUIN

THEMA'S:
Sociale cohesie en economie

Buiten Villa DOEN B.V. is een bedrijf dat paardencoaching, logeeropvang van zorgbehoevende jongeren en 'zorg aan huis' combineert. Het bedrijf ziet naast deze onderdelen kansen voor dagbesteding met een theetuin, een bakkerij en het verzorgen van paarden. De paardencoaching en dagopvang vinden straks plaats in een nog verder te verbouwen boerderij in Wedde. LEADER draagt bij aan deze verbouwing. Op de planning staan onder meer de realisatie van een binnenbak zodat de paardencoaching ook overdekt kan plaatsvinden, afronden van het binnenwerk zoals vloeren, verwarming, elektra en sanitair en het inrichten van een keuken voor het gebruik van de bakkerij en theetuin. Ook moet de gehele buitenkant nog worden gevoegd en een pad en terras in de theetuin worden aangelegd. Na voltooiing kan het bedrijf alle geplande bedrijfstakken exploiteren en volledig naar planning functioneren.

www.buitenvilladoen.nl

Locatie: Wedde

Totale kosten: € 255.074,52
LEADER gemeenten: € 22.507,45
LEADER provincie: € 22.507,45

Nadat eerder al in eigen beheer de binnenverlichting is vervangen door LED-lampen, pakt sportvereniging Mussel nu de grootste kostenpost aan: de veldverlichting met 14 hoge lampen. Ook dat wordt volledig LED. Vijftig zonnepanelen gaan de energie opwekken die nodig is voor deze nieuwe LED-veldverlichting zodat de energielast structureel lager wordt. LEADER draagt hieraan bij zodat de vereniging financieel gezond blijft en voorzieningen blijven behouden.

www.svmussel.nl

Locatie: Mussel

Totale kosten: € 55.833,-
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

LED-BUITENLAMPEN EN ZONNE-PANELEN VOOR SV MUSSEL

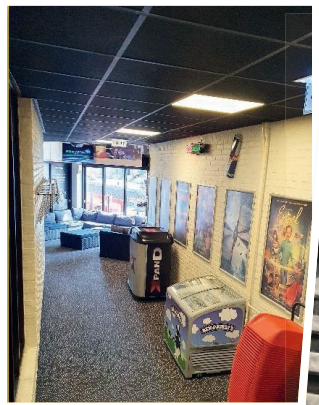
THEMA:
Sociale cohesie

AANPASSING TOEGAN- KELIJKHEID BIOSCOOP STADSKANAAL

Bioscoop Smoky is een begrip in Stadskanaal en omgeving. Het relatief kleine familiebedrijf is in de tijd van bioscoopketens een bijzondere verschijning. Mede door het servicesysteem kent het bedrijf een trouwe klantengroep: drankjes en hapjes worden tijdens de voorstelling aan je stoel gebracht. Daarmee is een bioscoopbezoek echt een avondje uit. De zalen zijn ruim opgezet, knus en gezellig. Toch laat het bedrijf door de locatie op de eerste verdieping, een belangrijke doelgroep liggen. Vanwege de niet te vermijden toegang via een trap, is het voor senioren, minder-validen en mensen die slecht ter been zijn zeer omslachtig om binnen te komen. Toiletten zijn daarna nog weer een verdieping hoger. Juist senioren zijn volgens bioscooponderzoek de meest groeiende bezoekersgroep. LEADER draagt bij aan de investeringen van dit bedrijf voor het plaatsen van een lift die beide etages kan bedienen en een invalidentoilet bij de huidige sanitair groep. Men verwacht 20% meer omzet te kunnen draaien door deze aanpassing.

Totale kosten: € 80.000,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

Locatie: Stadskanaal

THEMA:
Economie

AKKERBOUWBEDRIJF PENTENGA SMANT

✦ INTERVIEW

Veendam

MEELWORMEN- KWEKERIJ HOUDT FAMILIEBEDRIJF VITAAL

INTERVIEW MET LUDY EN JANNEKE SMANT

Eigenaren Akkerbouwbedrijf Pentenga - Smant

AKKERBOUWBEDRIJF PENTENGA - SMANT HEEFT MET RUIM 60 HECTARE AKKERBOUW EEN TE KLEIN BEDRIJF OM OOK VOOR DE KOMENDE GENERATIE LEVENSVATBAAR TE ZIJN. DE FAMILIE BREIDT HET BEDRIJF DAAROM UIT MET EEN TAK VOOR DE PRODUCTIE VAN MEELWORMEN. MEELWORMEN WORDEN INGEZET ALS EIWITBRON IN VOEDING EN WORDEN ZOWEL GEBRUIKT VOOR DIERVOEDING ALS VOOR HUMANE CONSUMPTIE. LEADER SUBSIDIEERDE DE AANPASSING VAN DE LANDBOUWSCHUUR, DE AANSCHAF VAN HET KWEEKSYSTEEM EN KLIMAATAPPARATUUR.

In eerste instantie waren de akkerbouwers niet op zoek naar tweede tak maar juist op zoek naar een nieuwe schuur voor het bestaande bedrijf. Janneke Smant-Pentenga: "Eén van de adviseurs die we hierover raadpleegden hield ons een spiegel voor. Hij vroeg hoe we zelf ons bedrijf voor ons zagen over 20 jaar. De enige juiste conclusie was dat we tegen die tijd met onze 62 hectare niet meer levensvatbaar zouden zijn. Omdat we niet wilden investeren in grond, zijn we verder gaan kijken naar andere mogelijkheden." Het stel was er al snel over uit dat het geen nieuwe productietak voor meelwormen moesten worden.

Meteen goed aanpakken

Ludy: "Het is natuurlijk te zot voor woorden dat je met 62 hectare geen volwaardig inkomen kunt genereren maar dat is nu eenmaal een gegeven. Met deze stap brengen we meer toekomst voor beide kinderen op ons bedrijf. Dat is ook de reden dat we meteen inzetten op voldoende volume voor een volwaardig inkomen uit meelwormen. Daarbij vind ik dat als je het doet, je het ook goed moet doen. Dan kom je als bedrijf én als regio goed naar voren. Dankzij de LEADER-subsidie kunnen we dat ook doen: groter inzetten dan anders het geval zou zijn. Ik denk ook dat we ons gebied hier moeten neerzetten als gebied waar we serieus bezig zijn met innovatieve groene zaken."

Kinderen ook enthousiast

Als voorbereiding hebben Ludy en Janneke Smant een middag

**‘WE MOETEN DIT GEBIED
NEERZETTEN ALS GROENE
REGIO EN INZETTEN OP
ALTERNATIEVE ENERGIE-
EN EIWITBRONNEN.’**

Ludy en Janneke Smant

meegelopen bij de leverancier van het opkweekmateriaal en de kweeksystemen. Daar hebben zij allerhande werkzaamheden verricht rond de verzorging en het hanteren van de meelwormen. Puur om te zien hoe dat zou bevallen. Janneke: "Ik was eerst bang dat ik het maar vieze beesten zou vinden maar dat viel reuze mee!" Ook beide kinderen zijn enthousiast over de nieuwe bedrijfstak. Dochter Janniek (20): "De boerderij is belangrijk voor me en ik denk dat de kweek van meelwormen een goede zet is. Het is goed je te specialiseren in iets nieuws dat nog niet wijdverbreid is." Luc (17) was in het begin minder enthousiast. "Ik vond het eerst maar rare beesten, maar onderhand ben ik ook om. Het idee moest even groeien denk ik, nu zie ik dat het een mooie bedrijfstoevoeging is."

Toch een nieuwe schuur

De meelwormenkwekerij komt uiteindelijk toch in een nieuwe schuur. De ruimte waarin dit in eerste instantie was gepland is totaal loss geraakt bij een windhoos tijdens een supercell die in juni 2020 over het bedrijf trok. Als de kwekerij straks is geïnstalleerd volgt een korte leerperiode waarin de familie de ins & outs in de vingers krijgen.

AKKERBOUWER START MET MEELWORMEN

Totale kosten: € 232.669,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

Locatie: Veendam

LEADER draagt bij aan een nieuwe bedrijfstak van Akkerbouwmaatschap Pentanga-Smant. De ondernemers hebben één van de schuren omgebouwd tot een kwekerij van meelwormen. Het is een veelzijdig product dat in Groningen nog niet wordt gekweekt. De ondernemers zien de meelwormen als product met potentie vanwege de grote wereldwijde vraag naar eiwit en de lage druk van dit product op de omgeving. Uit de wormen worden olie, eiwitten en mineralen gewonnen. Maar dat niet alleen: de wormen worden ook in hun geheel gebruikt als voedsel voor dieren of als snackproduct voor mensen. De kwekerij biedt arbeidsplaatsen voor 2 FTE en wordt energieneutraal opgezet. De door de meelwormen geproduceerde warmte gaat terug in het bedrijfssysteem en verdere energiebehoefte wordt aangevuld met groene energie. LEADER draagt bij aan de opzet van de kwekerij in een voormalige varkensschuur. Er worden kweekcellen gebouwd, technische componenten geïnstalleerd en een verwerkingsruimte ingericht met voerlijn en koeling.

THEMA:
Economie

ECOTOERISME BIJ ECODORP NOORDELAND

Het in aanbouw zijnde Ecodorp Noordeland in Ter Apel legt voorzieningen aan voor toeristische overnachtingen op haar terrein. De bewonersstichting doet hiervoor aanpassingen aan twee kampeervelden, legt stroomvoorzieningen aan en verbouwt het voormalig kantoorgebouw op het terrein. Er zijn straks twee velden geschikt gemaakt voor 15 kampeerplaatsen. In een voormalig kantoorgebouw komen drie slaap- en verblijfruimtes en een gemeenschappelijke ruimte. Ook legt de stichting extra sanitaire voorzieningen aan in de vorm van 4 composttoiletten, 2 douches en een wasruimte. Een nieuw aan te leggen zuiveringsveld voor grijswater zorgt voor de waterzuivering van het extra afvalwater van deze sanitair unit en ook de wifi op het terrein wordt verbeterd.

www.ecodorpnoordeland.nl

Locatie: Ter Apel

Totale kosten: € 88.041,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
Toerisme

UITBREIDING TOERISME-AANBOD MET EXTRA YURTS

Het bedrijf Noorderyurts verhuurt 's zomers yurts voor toeristische overnachtingen. Noorderyurts breidt in een periode van twee jaar uit van drie naar zeven yurts. Deze yurts worden opgezet op gehuurde campingplaatsen van enkele natuurlijke campings in Westerwolde. Het uiteindelijke doel is een eigen locatie waar jaar-rond gebruik van kan worden gemaakt van de yurts. De huidige uitbreiding is een opmaat naar dit streefpunt. Er komen twee grote en twee kleine yurts. De grote yurts die Noorderyurt aanschaft zijn geschikt voor verblijf met vier à vijf personen. De kleine yurts worden ingericht voor twee personen. LEADER draagt bij aan de aanschaf en hiermee aan de stevige positionering van dit toeristisch bedrijf.

Totale kosten: € 72.335,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

Locatie: Sellingeren

THEMA'S:
Economie en toerisme

NIEUW LEVEN VOOR VERWAAR-LOOSD GRENSKANTOOR

Het Bellingwolder grenskantoor op de weg naar het Duitse Rhede staat al jaren en jaren leeg. Het is één van de laatst overgebleven grenskantoren maar het is moeilijk een bestemming voor het pand te vinden. Rolloek Holding B.V heeft plannen ontwikkeld voor de verbouw tot een kantoorruimte met zes flexplekken en vergaderruimte. Met name voor bedrijven die in de grensstreek opereren lijkt behoefte te zijn aan een afsprekpunt halverwege. Hiervoor wordt het gebouw van buiten in de oude luister hersteld en van binnen voorzien van een hedendaags interieur, met een link naar de oude functie, en goede internetvoorzieningen. LEADER draagt bij aan deze verbouwing en verandering van functie. Een historisch pand blijft zo behouden voor het straatbeeld en voor komende generaties.

Totale kosten: € 71.586,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

Locatie: Bellingwolde

THEMA:
Sociale cohesie

LED-VERLICHTING VOOR TENNISCLUB MUSSELKANAAL

De tennisclub in Musselkanaal vervangt alle huidige lampen door LED-verlichting. De club grijpt de eerstkomende onderhoudsbeurt van de baanverlichting aan voor de aanpassingen om zo het energieverbruik fors te laten dalen. Bijkomend voordeel is het betere licht dat de nieuwe moderne armaturen verspreiden. De LED-verlichting is de laatste stap in een verduurzamingslag van de club. Eerder installeerde MTC-musselkanaal al zonnepanelen.

Locatie: Musselkanaal

Totale kosten: € 29.211,50
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
Sociale cohesie

Colofon

Uitgave	LEADER Oost-Groningen i.s.m. provincie Groningen, afd. Landelijk gebied en water
Tekst en redactie	Evelien Kamphuis - www.desnellebruinevos.nl
Vormgeving en opmaak	JantyDesign - www.jantydesign.nl
Druk	Provincie Groningen

De foto's in dit jaaroverzicht komen van René Perton, Jarne Heuff, Suzanne Lammersen, Evelien Kamphuis, projectaanvragers en uit projectaanvragen en bijbehorende websites en/of Google Bedrijf.

LEADER OOST-GRONINGEN

POSTADRES

Postbus 610

9700 AP Groningen

WWW.LEADEROOSTGRONINGEN.NL

